

Ἡ ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΔΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΕΦΗΒΟΥΣ ΚΑΙ ΝΕΑΝΙΔΑΣ

Συνιστάμενον ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας ὡς τὸ κατ' ἔχουσαν παιδικὸν περιοδικὸν ἀγγραμμοῦ, ἀληθεῖς παρασχὼν εἰς τὴν χάραν ἡμῶν ὑπηρεσίας, καὶ ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως ὡς ἀνάγνωσμα ἁριστον καὶ χρησιμώτατον εἰς τοὺς παῖδας.

ΣΥΝΔΡΟΜῆ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤῆ

ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΙ : Ἐτήσια δραχμῆς 100. Ἐξάμηνος δραχ. 55. Τρίμηνος δραχ. 30.

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΙ : Αἰγύπτου γράσια διατμ. 50.— Αμερικῆς δολάρια 4. — Ἀγγλίας καὶ ὧων ἐν γένει τῶν Ἑλλ. Κρατῶν σελίνια 10.

*Ἐξάμηνος καὶ Τρίμηνος ἀναλόγως

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΗΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΙΑΡΥΘΗ ΤΩ. 1879

ΙΑΡΥΤΗ - ΕΚΔΟΤΗ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Π. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Ο ΤΟΜΟΣ ΤΗΣ ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ

Ἀρχίζει τὴν 1ην Δεκεμβρίου, ἀλλ' αἱ συνδρομαὶ ἀρχίζουν τὴν 1ην οὐδυνήσοις μηνός.

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ἘΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Ὁδὸς Ἐδμητίδου ἀριθ. 42, παρὰ τὸ Ἐκδοτικόν

Περίοδος Β'.—Τόμος 36ος

Ἐν Ἀθήναις 19 καὶ 26 Ἰανουαρίου 1929

Ἔτος 51ον.—Ἀριθ. 8

ὩΣ ΠΟΥ ΝΑ ΒΡῆ ΤΗ ΜΗΤΕΡΑ ΤΗΣ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ὑπὸ CHARLES RICHTER

— Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενον —

Δίστασε μιά στιγμή, ἀν θάπαιρνε λουκάνικο ἢ πατάτα.

— Θὰ σοῦ δώσω καὶ κάτι, ἐξακολούθησε ἡ κυρὰ-Νανού, πού θὰ σοῦ χρησιμεύσει σ' ὅλη σου τὴ ζωὴ.

— Μπα; Δὲν πιστεύω γὰ εἶναι κι' αὐτὸ τίποτε φαγώσιμο...

— Ὅχι, εἶναι μιά καλὴ συμβουλὴ.

Ὁ Σολομὼν σκυθράπασε.

— Σὲ συμβουλεύω λοιπὸν γὰ σιλλογιζεσαι πάντοτε τὰ λόγια τοῦ Χριστοῦ, πού τὸν σταυρώσανε, μὰ πού ζεῖ αἰώνια : «Ὁ, τι κάνετε γιὰ τὰ ὄρφανά, γιὰ μένα τὸ κάνετε !»

— Δός μου ἐδῶ τὸ παιδί, ἀπάντησε ὁ γέρος ξερὰ-ξερά, καὶ κράτησε γιὰ τὸν ἑαυτὸ σου τίς συμβουλές σου. Ἐμένα δὲ μοῦ χρειάζονται!

— Πές ὁ, τι θές, κυρ-Σολομὼν. Ἀλλὰ μιά καλὴ συμβουλὴ ποτὲ δὲν πάει χαμένη. Αὐτὸ γὰ τὸ θυμῶσαι πάντα : «Ὁ, τι κάνετε γιὰ τὰ ὄρφανά, γιὰ μένα τὸ κάνετε !» Ἐλα, μικρὸ μου.

Πῆρε τὸ κοριτσάκι καὶ τὸ σήκωσε. Ἐκείνο, σὰν ἀπὸ ἐνστικτο, τὸλίξε τὰ χεράκια του γύρω στὸ λαιμὸ τῆς καὶ κρεμάστηκε ἀπὸ κεῖ.

— Ὅχι, ὄχι! μουρμούρισε βιαστικὰ. Ὅχι μ' αὐτόν. Μὲ τὴ μαμμὰ μου.

— Θὰ σὲ πάει στὴ μαμμὰ σου, ἀγγελὲ μου. Ἐλα τώρα, φίλησε τὴν κυρὰ-Νανού, κι' ὅταν ξαναπεράσεις ἀπὸ δω μὲ τὴ μαμμὰ σου, ἔλα πάλι γὰ σὲ ἰδῶ καὶ γὰ σὲ φιλέψω. Φίλησέ με ἄλλη μιά φορά' ἐτοῖ μπράβο! Στὸ καλὸ, κυρ-Σολομὼν, καὶ μὴν ξεχνᾶς τί σοῦ εἶπα!

— Καλὰ, καλὰ! μουρμούρισε ὁ Ἐδραίος, καὶ προχώρησε μέσα στὴν ὀμί-

λη, κρατώντας ἀπ' τὸ χέρι τὸ παιδί.

— Περίεργο! σκέφθηκε ἡ κυρὰ-Νανού. Τί γυρεύει, πού πάει ἀπὸ κεῖ, ἐνῶ τὸ μαγαζὶ του εἶναι ἀπὸ δω; Ὁ Θεὸς γὰ βάλει τὸ χέρι του! Εἶναι γὰ ἐμπιστεύονται παιδιὰ σὲ τέτοιους ἀνθρώπους;

Ἐσχώρισε μιά λυπημένη μορφή μ' ἓνα ἀκάνθινο στεφάνι... (Σελ. 86, στ. α'.)

Ἄλλὰ ἐγὼ καλὰ τοῦ τὰ εἶπα. Ποῖός ἐστὶν! Μπορεῖ γὰ τὰ καλοσυλλογιστεῖ καὶ ν' ἀλλάξει κάποτε...

Ἀληθινά, ὁ δρόμος πού πῆρε ὁ Σολομὼν Χάγερσμιθ δὲν ἦταν αὐτὸς πού ἐβγαίε στὸ μαγαζὶ του. Ἐν' ἀπαίσιο σχέδιο εἶχε γεννηθεῖ στὸ μυαλό του.

Τὸ παιδί αὐτὸ, δίχως ἄλλο, ἔπρεπε γὰ τὸ ξεφορτωθεῖ μὴν ὄρ' ἀρχύτερα. Ἡ δυσκολία ὁμως ἦταν στὸν τρόπο πού ἔ-

πρεπε γὰ μεταχειριστεῖ γιὰ γὰ τὸ κατορθώση. Τὸ ἀπλούστερο, βέβαια, ἦταν γὰ πᾶσι στὸ ἀτυνομικὸ τμήμα καὶ γὰ διηγηθεῖ ἕξαστερα τὴν ἱστορία του. Θάπαιρναν τὸ παιδί στὸ εἰδικὸ κατὰστημα, ὅπου κλείνουν τὰ ἔρημα παιδιὰ κι' ὁ Σολομὼν θάβρισκε πὰ τὴν ἡσυχία του.

Εἶδαμε ὁμως, ὅτι ὁ γέρος δὲν συμπαθόσε καὶ πολὺ τίς ἀτυνομίες, γι' αὐτὸ προτιμοῦσε γὰ μὴν ἔρθε σὲ καμμιὰ δοσοληψία μὲ τοὺς ἀντιπαθητικοὺς αὐτοὺς πολιτισμένους.

Διάλεξε λοιπὸν ἓν' ἄλλο μέσο, φριχτὸ βέβαια, ἀλλὰ πολὺ ἀπλούστερο : Ν' ἀφίσει τὸ παιδί καταμεῖς τοῦ δρόμου. Ὅτε μιά ὥρα δὲ θὰ περνοῦσε καὶ κάποιος θὰ περμάζεσε τὴ μικρή. Ὑστερα, ὡς ἔκαναν καλὰ.

Βάρβαρο σχέδιο, πού μόνο στὸ νοῦ ἐνός σκληροῦ κι' ἀπάνθρωπου γέρου μπορούσε γὰ εἰσέλθει.

Ὁρα πολλὴ βιάδιζε κουραστικὰ, μέσα στὴν πυκνὴ ὀμίλη. Πολλὲς φορές σταμάτησε, ἀλλὰ πάντα ἔβρισκε ὅτι δὲν εἶχε ἀπομακρυνθεῖ ἀρκετὰ ἀπὸ τὴ συνοικία του. Γιατὶ ὁ Σολομὼν ἤθελε προπάντων γὰ ξεγελάσει τὴν ἀτυνομία, ἀφίοντας τὸ παιδί σ' ἓνα μέρος πολὺ μακριὰ ἀπὸ τὸ μαγαζὶ του.

Δὲν ἤξερε πού βρισκόταν ἀκριβῶς. Βιάδιζε ὁμως ὀλοένα ἴσια. Ὅσο πῖδ μακριὰ, τόσο τὸ καλύτερο.

Τέλος, τοῦ φάνηκε ὅτι βρισκόταν τώρα πὰ στὸ κέντρο τοῦ Λονδίνου. Ἡ κίνηση ἦταν μεγάλη κι' ὁ κόσμος πῆγαινε κι' ἐρχόταν ἀπ' ὅλες τίς μεριές. Εἶδε μιά μεγάλη ἀμαξόπορτα μισανοιχτὴ κι' ἔκρινε ὅτι αὐτὸ ἦταν τὸ καταλληλότερο μέρος. Στρίμωξε τὴ μικρούλα στὴ γωνιά, τῆς εἶπε γὰ μὴ φύγει ἀπὸ κεῖ κι' ἐτοιμάστηκε γὰ γυρίσει.

— Πάτε γὰ μοῦ φέρετε τὴ μαμμὰ; ρώτησε τὸ παιδί.

— Ναι, ναι! ἀπάντησε κείνος μὲ βραχνὴ φωνή.

Κι' εφυγε βιαστικά από την επικίνδυνη αυτή θέση.

Περπατούσε γρήγορα, σαν άνθρωπος που τον κυνηγά κάποια τύψη, σκουπιζόντας το μέτωπό του με τα τρεμάμενα χέρια του, γιατί μ' έλα το κρφο, έσταζε ιδρώτα. Του φαινόταν ότι κάποιος έτρεχε από πίσω του, και βάδιζε σαν παραζαλισμένος, σκοντάφτοντας απάνω στους διαβάτες, χτυπώντας στους στόλους του δρόμου, και γρήγορα, δλοένα πιο γρήγορα.

Παράξενοι ήχοι έφταναν ως την άκμή του. Μια ρομβία έπαιζε ένα λυπητερό σκοπό, που ήταν τότε της μόδας. Δεν ήξερε τα λόγια, αλλά μέσα στο μυστήριο της ομίχλης έπνιξαν κάτι λόγια, που έμοιαζαν σά να ταίριαζαν με τη γλυκειά και μελαγχολική μουσική: «Ο,τι κάνετε για τα φτωχά αυτά όρφανά, για μένα το κάνετε!»

Ήταν σά να τραγουδούσε αυτά τα λόγια μια γλυκειά και μακρινή φωνή, που δεν ήξερε κανείς από που έρχόταν. Ήταν ή μεγάλη φωνή, που κατοικεί μέσα μας και που ο γέρος, Έθραλος την άκουγε για πρώτη φορά στη ζωή του. Δεν ένοιωσε τί μπορούσαν να σημαίνουν αυτές οι λέξεις που τις είχε άκουσει λίγες στιγμές πιο πριν, και στάθηκε για να προσέξει καλύτερα. Πάλι του πέρασε ή ιδέα, ότι κάποιος τον είχε πάρει από πίσω.

Όσοσο, μέσα στην ομίχλη, δεν είδε κανέναν κοντά του και δεν άκουσε τίποτα πιά. Η καρδιά του χτυπούσε και ξεκίνησε πάλι στενοχωρημένος. Άλλά καθώς απάντησε ένα μαυροφορεμένο κοριτσάκι, του φάνηκε πάλι ότι τον κοιτάζει κατάματα, ότι κουνούσε το κεφάλι του λυπημένα και ψιθύριζε: «Ο,τι κάνετε γι' αυτά τα φτωχά, για μένα το κάνετε!»

Μά πως μπορούσε αυτή να ξέρει, και ποις άραγε της τόξε πει;

Άλλάξε άμέσως δρόμο και χάθηκε μέσα στην ομίχλη. Το κεφάλι του έκαιγε, τα γόνατά του λιγοσαν. Και τότε μέσα στη ζάλη και στην ταραχή του, που φάνηκε, ότι είδε στο βάθος μια άμυδρή λάμψη, και ξεχώρισε σιγά-σιγά μια λυπημένη μορφή μ' ένα ακάνθινο στεφάνι στο κεφάλι, να τον κοιτάζει και να του ψιθυρίζει: «Αυτό που έκανες στ' όρφανό, σ' έμένα τόκανες!»

Ο Σολομών σταμάτησε κι' έμεινε ασάλευτος. Τα μηνίγγια του βούιζαν, λίγο ακόμη και θα σωριαζόταν χάμα. Άλλά μάζεψε τις δυνάμεις του και στάθηκε στα πόδια του. Έπρεπε με κάθε τρόπο να γυρίσει πίσω, να βρει το παιδί, να το πάρει, να το σώσει. Ούτε στιγμή δέ μπορούσε να ζήσει πιά μ' αυτή την τύψη που τον τυράννουσε.

Γύρισε λοιπόν πίσω και τα γεροντικά του πόδια έτρεχαν όσο μπορούσαν.

Μά αφού βάδιζε κάμποσα μέτρα, σταμάτησε και άναρωτήθηκε που βρισκόταν. Και τότε είδε, ότι ή ομίχλη τον είχε παραπλανήσει κι' είχε άπομακρυνθεί πολύ από το μέρος που ζητούσε.

Τότε βρέθηκε σε φριχτή άμνηχανία. Συλλογίστηκε τη μικρή, που τον περίμενε, και φοβήθηκε μήπως δέ θα κατόρθωνε τώρα πιά να την ξαναβρεί. Το παιδάκι ήάχανόταν, θάπεφτε, ένας Θεός ξέρει σε τί χέρια, κι' ο ένοχος θά ήταν αυτός!

Ποιόν να ρωτήσει τώρα; Ούτε θυμόταν πιά ακριβώς το μέρος, όπου είχε κάμει το έγκλημά του. Ποιός μπορούσε να τον βοηθήσει;

Ξεκίνησε πάλι έφαζε άδικα, στηλώθηκε κατάκοπος σ' ένα φανάρι.

Ο νοός του πήρε στην όπτασία, που είχε ιδεί λίγες στιγμές πριν και ζήτησε τη βοήθεια Εκείνου, που προστατεύει κι' αγαπά τα παιδάκια. Κι' ή προσευχή του δεν πήγε χαμένη.

Βάδισε μόλις ένα λεπτό και ξαφνικά άφησε μια χαρούμενη φωνή. Είδε γνώριμες προσόψεις σπιτιών, και ύστερ' από λίγα βήματα έφτασε στην άμαξόπορτα. Το καιμένο το κοριτσάκι καθόταν άκόμα φρόνιμα στο πεζούλι. Είχε άκουμπήσει το κεφάλι του στην πέτρα και κοιμόταν με τον άγγελικό του ύπνο, χωρίς να ύποπτεύεται το φριχτό κίνδυνο, που είχε περάσει.

Δεν την έξπνιξε. Στάθηκε μια στιγμή και την κοίταξε προσεχτικά. Τι θά της έλεγε σε λίγο που θά ξυπνούσε και θά τον ρωτούσε άνυπόμωνα: «Ποο είναι ή μαμμάκα; Γιατί δεν μου την έφερες;»

Θά της φανέρωνε λοιπόν την τρομερή αλήθεια;

Πριν από μια ώρα, δέ θά διάσταζε να ξεστομίσει άσπλαχνα τα σκληρά αυτά λόγια: «Η μητέρα σου πέθανε!»

Τώρα όμως ένοιωσε ότι ποτέ του δέ θα μπορούσε να τα πει, γιατί στην καρδιά ενός παιδιού όπάρχουν φώτα, που δεν έχει κανείς το δικαίωμα να τα σβύσει. Κι' ο θάνατος της ματέρας σβύνει όλες τις χαρές που φωτίζουν την παιδική ηλικία.

Άλλωστε, που τόξερε κι' αυτός ότι είχε πεθάνει; Έτσι είχε ύποθέσει ο άστυνομικός. Ποιός τ' ήξερε όμως, άν καρμιά μέρα δέ θα γύριζε πίσω ή μητέρα αυτή, που θά την γύρευε το παιδάκι, μόλις θά ξυπνούσε.

Πάνε πιά οι πάντε λίρες, τις είχε ξεχάσει ο Σολομών Χάγερομιθ! Κοίταζε μόνον τον γλυκόν αυτόν ύπνο και κουνούσε το κεφάλι του.

Έσκυψε τέλος και της άγγιξε τα μαλλιά. Η μικρή άνοιξε τα μάτια της, χαμογέλασε και ρώτησε εθδώς εκείνο, που ο Σολομών είχε φοβηθεί:

— Η μαμμά μου;

— Τώρα θαρθεί! της ψιθύρισε ο γέρος.

Έκείνη τον κοίταξε στα μάτια, το χαμόγελό του την καθυσέχασε κι' έγειρε πάλι το κεφάλι της να κοιμηθεί.

Τότε ο Σολομών έπιασε το παιδί από τη μέση, το πήρε στην άγκαλιά του με μεγάλη προσοχή και ξεκίνησε πάλι για το γνώριμο δρόμο του μαγαζιού του.

Τώρα κανείς δεν τον κυνηγούσε και κανείς δεν του φώναζε στο δρόμο. Όμως μέσα του άκουγε με μια παράξενη χαρά, την ίδια ήσυχη φωνή να του λέει σιγά-σιγά, γεμάτη ευγνωμοσύνη:

— «Ο,τι κάνεις γι' αυτό τ' όρφανό, για μένα το κάνεις!»

Και το κοριτσάκι ήταν έλαφρό σαν πούπουλο στα χέρια του Σολομών.

ΜΙΚΡΟΣΤΑΤΙΣΤΟΠΟΥΛΟΣ

ΤΟ ΚΥΠΑΡΙΣΣΙ

Ψηλό, λιγνό, θεόρατο, ροζάτο, άγγίζει το Θεό το κυπαρίσσι. Κάνει ή κορφή του λίγο να λυγίση μα ύφώνεται ξανά. Γλυκό, δροσάτο άγέρι το καϊθαίνει μυροδάτο.

Περήφανα, κοιτάζει από τη Φύση νάλλώνεται στα πόδια του, τη ζήση των ταπεινών, που σέβνται εκεί κάτω. Μην το ζηλεύεις! Φτάνουν στα σφράνια οι πιο ψηλοί, κι' οι πιο λιγνοί του κλώνου, τον κόσμο τον θωρεί με περηφάνια, τα σύγνεφα έχει συντροφιά του μόνη.

Μά κοιτάς τις όβρες του, θλιμένες βαθιά στη γή, μένουν αυτές χωμένες!

ΔΙΑ ΚΑΡΑΚΑΛΟΥ

ΕΝΑΣ ΔΡΟΜΟΣ

Ήταν ένας έρημος δρόμος στη μακρυσμένη πολιτεία, που δσο και να περνώνε τα χρόνια πάντοτε τονέ θυμάμαι. Ήμουν αθλητάκος τότε, μικρούλης, φορτωμένος μια βαρεία σάκκα, και τον περνούσα κάθε μέρα. Άραιωνόντανε τα σπία στα δρόμο αυτό κι' είχανε μια έκφραση μελαγχολική τα παράθυρά τους, κι' ήταν, το φθινόπωρο, τα σύγνεφα πυκνά ήρχανε ένα παράξενο φώς, παντού βούιζε ο άέρας μέσα από ρειπιακίμενους τοίχους. Δίπλα στο δρόμο τρέχανε μαυρισμένα νερά σε μισοχαλασμένα λούκια και ήτανε παντού τέλματα.

Το δρόμο αυτό, που σχεδόν κανένας δεν τον περνούσε, με τα έρημα σπίατα, σαν όλοι να τον ξεχασαν, τον αγαπούσα εγώ πολύ, κι' όταν τον διάβαινα σιγοτραγουδούσα ένα τραγούδι που ποιά δεν το θυμάμαι.

Ο έρημος δρόμος δεν είχε μαγαζιά και τον χειμώνα το πρωί κανένας καστανός δέ βρισκότανε σε καρμιά γωνιά του. Μόνο, θυμάμαι, ήτανε σε μια του μεριά ένα ρολογάδικο μικρούλι, με θαμπές βιτρίνες, που δέ θάχε σχεδόν καθόλου πελατεία. Γυρίζοντας από το σχολείο, με τα χέρια στις τσέπες, σταματούσα ώρα πολλή στη θαμπή βιτρίνα και κοιτούσα τα διάφορα ρολόγια της.

Μέσα σ' όλα, ήταν ένα ρολόι που έσπαιζε μουσική. Αυτό μούχε κάνει τρομερή έντύπωση. Άκουγόταν ένα τραγουδάκι, πάντοτε το ίδιο, γλυκό, πονετικό, που έβγαίνε από τα σιδερένια σπλάχνα του ρολογιού. Ήταν ή μόνη ζωή του έρημου δρόμου το κλασικό τραγουδάκι που συνήθισα να το σφυρίζω, προσπαθώντας να δώσω τον ήχο που άκουγα.

Σε μια γωνιά ακόμα ήτανε μια άκακία, που φαινόταν πάντοτε λυπημένη, γυρτή, και το χειμώνα τα κλώνια της μοιάζανε σά να κλαίγαν.

Θυμάμαι τον έρημο δρόμο με τα παλαιά σπίατα και τις ξεθωριασμένες σταχτιές πόρτες έρημικά κλεισμένες.

Σε μια άπ' αυτές τις πόρτες, στο πεζούλι της, ήταν ξαπλωμένο ένα δυστυχισμένο σκυλί, τρομερά αδύνατο, με μάτια δακρυσμένα σά να πονούσε, και με πόδι χτυπημένο. Ήταν ή ράχη του βρωμερή κι' όταν έκλεινε τα μάτια, νόμιζες πως είχε συνηθίσει τραγικά να σκύβη στην προσταγή της μοίρας, πως είχε στη ζωή πονέσει όσο κανένα πλάσμα. Δέ γαύιζε ποτέ, κι' έπειδή φύλαγα τη φέτα το ψωμί μου και του την έδινα, όταν μ' έδλεπε σγκωνόταν, στηριζόταν με δυσκολία, με άνασκηωμένο το χτυπημένο του πόδι, και κουνούσε την ουρά του.

Δεν ήταν μόνο το σκυλί στον έρημο δρόμο. Ήταν και μια γάτα τυφλή από το ένα μάτι, που μόλις άκούγε τα βήματά μου, κρυβόταν καταφοιταμένη σε κάτι γκρεμισματα.

Εδώ και λίγον καιρό, πηγαινόντας στην άπομακρυσμένη πολιτεία, ένα δείλι σαν άλλότε γκρίζο και λυπητερό, θέλησα, σά μικρός, μικρούλης μαθητάκος, φορτωμένος τη βαρεία σάκκα, να περάσω τον αγαπημένο μου δρόμο.

Μά όμως βρήκα άλλο δρόμο. Άλλαγήμένα όλα. Μεγάλα σπίατα ήταν χτισμένα παντού, που το έξωτερικό τους είχε χαρούμενη όψη, και κόσμος πολλές περνούσε.

Μόνο σε μια γωνιά του, που έμενε ίδια σαν και τότε, βρήκα ίδιο όπως τάφησα το φτωχικό ρολογάδικο με τη θαμπή βιτρίνα, και το παράξενο ρολόι τάκουσα πάλι με συγκίνηση, να παίζη σαν άλλότε μονότονα το γλυκό τραγουδάκι του που τόσα μου θύμιζε.

Με δακρυσμένα μάτια ξαναπήρα το δρομάκο κι' είδα την άκακία τη γερμένη να κουνάη παράξενα τα κλαδιά της στο πέρασμά μου.

Κι' εγώ σδυόταν στην ψυχή μου το παλιό τραγουδάκι, να θυμήθηκε άραγε ή άκακία το μικρούλι μαθητάκο με την καλή καρδιά, και γι' αυτό να θέλησε να τον χαιρετίση, κουνώντας για λίγο τα κλαδιά της;

ΣΤΥΡΟΣ ΜΟΤΣΕΝΙΓΟΣ

ΘΗΡΙΟΤΡΟΦΕΙΟΝ ΤΟΤΟΥ ΚΑΙ ΣΥΝΤΡΟΦΙΑΣ

[ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ ΓΙΑ ΠΟΛΥ ΜΙΚΡΑ ΠΑΙΔΙΑ]

H.

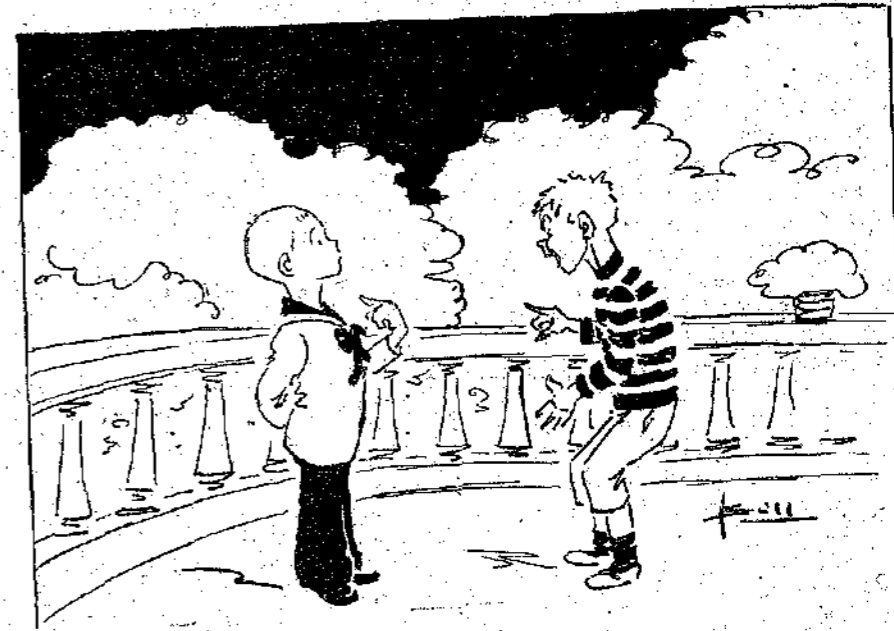
Νά πούμε την αλήθεια, ο Τοτός δεν ήταν κανένας φιλοζωμίματος. Αυτό δεν θά τόκανε για να μαζέψει λεπτά θά τόκανε από φιλοδοξία. Έπειτα, εκείνο τον καιρό, στο χωριό όπου ξεκαλοκαίρενε, χτιζόταν ένα σχολείο. Δηλαδή δεν χτιζόταν πιά, γιατί δεν είχαν λεπτά να τελειώσουν το γυαλί. Κι' ο κ. πάρεδρος είχε πει πως έπρεπε να γίνουν έρανοι.

Μια μέρα, που μιλούσαν γι' αυτό το ζήτημα στη βίλλα, ο Τοτός είπε στο Γεώργο, το γιό του κ. παρέδρου, ένα παιδί σχεδόν συνομιλικό του:

— Νά πής του πατέρα σου πως εγώ θά του δώσω όσα λεπτά χρειαζόνται για να τελειώση το σχολείο.

— Άπο πού; ρώτησε ο Γεώργος. Έχεις έσο λεπτά;

— Όχι... τώρα δεν έχω... μα θά μαζέψω όσα θέλω.

— Πώς; θά βγής με κομπαρά, σαν τις κυρίες που μαζεύουν για το Φθισιατρείο;

— Όχι, θά κάμω κάτι καλύτερο... Άν ήθελες μάλιστα να με βοηθήσης, Γεώργο μου, και σύ, γιατί μονάχος μου δέ φτάνω.

— Άν μπορώ, εδχαρίστως. Πές μου μόνο νάκούσω.

Και τότε ο Τοτός του εξήγησε:

Ήταν θηριοδαμαστής. Θάκανε θηριοτροφείο. Και θά τόλεγε στα παιδιά του χωριού, — και τα ντόπια και τάλλα που ξεκαλοκαίρευαν εκεί ένα-γύρο, — να πάνε να το ίδούν πληρώνοντας είσοδο.

— Όραία ιδέα! είπε ο Γεώργος. Μά έχεις θεωρία;

— Μπα! όσα θέλεις!

— Και που τα βρήκες;.. Έδώ δεν υπάρχουν θεωρία.

— Τα φτιάνω μονάχος μου!

Ό Γεώργος γούρλωσε τα μάτια του.

— Α! ψεύτικα; είπε.

— Όχι, καλέ, αληθινά!

— Ζωντανά δηλαδή;

— Άμη ψόφια;

— Και... πως τα φτιάνεις;

Ό Τοτός μια στιγμή συλλογίστηκε. Έπρεπε να του πη το μυστικό του;.. Άν δεν του τόλεγε όμως, πως θά τον βοηθούσε κι' ο Γεώργος. Και τάποφάσισε.

— Καλά, του είπε. Τώρα θά ίδής!

H ΚΥΡΑ-ΜΑΡΘΑ

(Άκολουθεί)

ΑΘΗΝΑΙ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ

Ο ΔΙΟΡΘΩΤΗΣ

Αγαπητοί μου,

ΜΟΥ διηγήθηκαν μια νόστιμη ιστορία. Δεν ξέρω αν έγινε έτσι ακριβώς, αλλά σάς τη λέω όπως μου τη διηγήθηκαν: Ένας αθηναίος εκδότης — ο Δημητράκος, στην οδόν Σταδίου — τυπώνει τώρα αρχαίους συγγραφείς. Καθώς έχετε, ή καθώς μπορείτε να φαντασθήτε, τα κείμενα αυτά, τα στερεότυπα λεγόμενα, δεν πρέπει να έχουν κανένα, το παραμικρό τυπογραφικό λάθος. Κι επειδή αυτό είναι πολύ δύσκολο, ο εκδότης έξωτλει όλα τα μέσα: Κάθε τυπογραφικό φύλλο το κοιτάζουν με προσοχή, ο ένας κατόπι του άλλου, τρεις καθηγητές του Πανεπιστημίου (κι όχι «στο Πανεπιστήμιο», αλλά στο σπίτι τους, με όλη τους την ήσυχια...). Το κοιτάζει ακόμα μια φορά κι ο ταχτικός διορθωτής του καταστήματος. Κι ως να μην έφταναν όλες αυτές οι απανωτές διορθώσεις, ο εκδότης, για περισσότερη ασφάλεια, εκθέτει το τυπογραφικό φύλλο του στη βιτρίνα του, με τη δήλωση ότι όποιος ανακαλύψει λάθος, πληρώνεται είκοσιπέντε δραχμές για το καθένα.

Έγνοείται, ότι πολύ σπάνια βρίσκουν λάθος σ' αυτά τα πολυδιορθωμένα κείμενα οι διαβάτες που σταματούν στη βιτρίνα και τα διαβάζουν, με την ελπίδα να πάρουν κανένα είκοσιπεντάρικο. Μια μέρα όμως, μπήκε στο κατάστημα ένα παιδί, ένα μαθητούδι.

— Αλήθεια, ρώτησε θαρρετά, πληρώνετε είκοσιπέντε δραχμές το τυπογραφικό λάθος;

— Μάλιστα, πληρώνουμε... Μήπως βρήκες κανένα;

Κι οι υπάλληλοι κοιτάχτηκαν με κοροϊδευτικά χαμόγελα. "Αν ήταν δυνατό να είχε βρει λάθος σε αρχαίο ελληνικό κείμενο, που το είδαν τόσοι και τόσοι σοφοί, ένα μαθητούδι! Και μάλιστα σήμερα, μ' αυτό το «κίμα της άγραμματοσύνης»... Αλλά ο μικρός, απτόητος, αποκρίθηκε:

— Βρήκα βέβαια! Και για να σάς το πω, θέλω ένα είκοσιπεντάρικο!

— Πές μας το πρώτα... να το έδωμε και μες...

— Ορίστε! Στην τρίτη σελίδα, στην πρώτη άραδα, υπάρχει ένα «μύλλον» με τρία λάμδα. Θέλει με δύο!

Κόκκαλο οι υπάλληλοι. Το λάθος ήταν πραγματικό, το είδαν. Κι ο μικρός πήρε την αμοιβή του για την ανακάλυψη κι έφυγε θριαμβευτικά.

Η νόστιμη αυτή ιστορία, μς μαθαίνει δυο πράγματα. Πρώτα, ότι υπάρχουν τυπογραφικά λάθη, που δεν χρειάζεται μεγάλη σοφία για να τα διορθώσει

κανένας, μα που διαφεύγουν και τον σοφότερο καθηγητή. Τέτοια είναι τα τριπλά σύμφωνα αντί για διπλά (μύλλον αλλά θάρρος) κι η επανάληψη της τελευταίας συλλαβής στην επομένη άραδα (π. χ. η μια άραδα τελειώνει με ένα άκατα κι η άλλη αρχίζει με ένα τανίητος, ώστε έχουμε το λάθος άκατα τανίητος αντί άκατανίητος). Και δεύτερο, ότι υπάρχουν άνθρωποι με την ειδική κλίση, με τη φυσική ικανότητα, να βλέπουν αυτά τα κρυμμένα λάθη άμέσως, ενώ άλλοι δεν μπορούν να ιδούν, ούτε τα κοινότερα. Οι άνθρωποι αυτοί είναι διορθωτές γεννημένοι. Και δεν έχουν παρά να σπουδάσουν και να εξασκηθούν στη διάρθρωση τυπογραφικών δοκιμίων, για να γίνουν τέλειοι. Απ' αυτούς φαίνεται να είναι κι ο μικρός μαθητής που βρήκε το «μύλλον» με τα τρία λάμδα. Κέρδισε ένα είκοσιπεντάρικο. Θα κερδίσει ίσως κι άλλα αν περνα ταχτικά από τη βιτρίνα του Δημητράκου. Κι' ακόμα περισσότερα θα κερδίσει αργότερα, αν καλλιεργήσει την κλίση του κι αν γίνει ένας διορθωτής εξ επαγγέλματος. Γιατί ένας καλός διορθωτής κερδίζει όσα κι ένας σοφός καθηγητής, χωρίς μάλιστα να έχει τη σοφία του.

Και θυμούνται τώρα μόν' άλλη ιστορία, που μου τη διηγήθηκε κάποτε ένας φίλος μου, καθηγητής σήμερα απ' τους διαπρεπέστερους. Αυτός, παιδιά μου, μπόρεσε να τελειώσει στη Λειψία τις σπουδές του, κάνοντας το διορθωτή των αρχαίων συγγραφέων στο μεγάλο εκδοτικό κατάστημα του Γόμπνερ. Και έχετε πώς πήρε αυτή τη θέση; Όπως θα την παίρνε κι ο μικρός μαθητής αν ήταν φοιτητής της φιλολογίας στη Λειψία. Γιατί κι ο Γόμπνερ, — Γευνβερ, όνομα που θά το ξέρετε από τα βιβλία σας, τα περίφημα εκείνα στερεότυπα της Λειψίας, — δεν τυπώνει τυπογραφικό φύλλο, αν δεν το εκθέσει στη βιτρίνα του κάμποσε ημέρες, να το κοιτάζουν για λάθη κι οι διαβάτες. Κι επειδή για κάθε λάθος ο εκδότης αυτός πληρώνει πέντε μάρκα, όλοι οι φοιτητές της φιλολογίας περνούν από και ταχτικά, μήπως ανακαλύψουν κανένα

Αυτό έκανε κι ο φίλος μου. Είχε μάλιστα κι ανάγκη, γιατί τα μέσα του δεν ήταν άφθονα: με μεγάλη στενοχωρία του έστελναν από την Ελλάδα οι γονείς του, για να ζήσει εκεί-πέρα και να σπουδάσει. Αλλά, και αν έπιμελής φοιτητής, και αν Έλληνας κιόλας, ήξερε καλά τάρχατα ελληνικά. Είχε, σε μεγάλο βαθμό, και την κλίση που είπαμε. Και κάθε φορά σχεδόν που διάβαζε ένα τυπογραφικό φύλλο στη βιτρίνα του Γόμπνερ, ήταν αδύνατο να μην ανακαλύψει ένα-δυο λάθη και να

μην τρεπίσει τα πέντε ή δέκα του μάρκα. Είχε λοιπόν το εισοδηματάκι του. Αλλά, φυσικά, ύστερ' από μερικές του επιτυχίες, κίνησε την προσοχή του διευθυντή των ελληνικών εκδόσεων, που τον έκραζε μια μέρα στο γραφείο του και τον ρώτησε πώς λέγεται, από που είναι και τι κάνει. Κι όταν άκουσε πώς είναι Έλληνας φοιτητής της φιλολογίας, του έπρότεινε χωρίς πολλά-πολλά να τον προσλάβει βοηθό-διορθωτή μ' εκατόν πενήντα μάρκα το μήνα! Μπορείτε να φαντασθήτε με πόση χαρά ο φτωχός νέος δέχτηκε τη θέση κι έγραψε στους γονείς του να μην του στέλνουν πια χρήματα, γιατί σε λίγο θά μπορούσε να τούς στέλνει εκείνος.

Και, πραγματικά, βδομάκισε τόσο σά διορθωτής, που γρήγορα, από βοηθός, προοδίστηκε σε ταχτικό. Είχε πια ένα πολύ καλό μισθό, θά μπορούσε μάλιστα να μείνει για πάντα στη Λειψία και να βοηθή από και το σπίτι του. Αλλά έπρωτησε, αφού πήρε και το δίπλωμά του, να γυρίσει στην Ελλάδα. Σήμερα, καθώς σάς είπα, είναι καθηγητής διαπρεπέστατος. Κι επειδή οι συνάδελφοί του ξέρουν την ειδικότητά του, όταν τυπώνουν κανένα σπουδαίο σύγγραμμα, τον παρακαλούν να κάμει κι αυτός, με το αζημίωτο ένοσηται, μια τελευταία διόρθωση.

Σας ασπάζομαι Φ.Ι.Δ.Ο.Ν

ΔΙΕΤΕΙΣ ΔΙΑΚΟΠΑΙ (Μυθιστόρημα υπό 'Ιουλίου Βέρν)

— Συνέχεια από το προηγούμενο —

Η πόρτα όμως ήταν οχυρωμένη με μεγάλες πέτρες. Σιγά-σιγά ο Ράκ κι ο Φόρτ άρχισαν να τις παραμερίζουν, Σε λίγα λεπτά, η πόρτα ήταν ελεύθερη. Δεν είχαν παρά να τραβήξουν την άμπαλα και να την ανοίξουν.

Αλλά τη στιγμή που ο Ράκ έτοιμαζόταν να το κάμει κι αυτό, ένα στυβαρό χέρι κατέθηκε άξαφνα στον ώμο του. Ύρισε το κεφάλι του κι έμεινε έκθαμβος:

— Έβανς!... που βρέθηκες εδώ;

Πριν απαντήσει ο Έβανς, όλα τα μεγάλα παιδιά εισόρησαν στο μαγειρείο. Τα δυνατότερα έπιασαν άμέσως το Φόρτ και τον έδεσαν. Ο Ράκ όμως πρόφτασε να χτυπήσει με το μαχαίρι του τον Έβανς, να ανοίξει την πόρτα και να πεταχθεί έξω. Μόλις είχε απομακρυνθεί δέκα βήματα, όταν ακούστηκε ένας τυροβολισμός.

Ο Έβανς, πληγωμένος έλαφρά στο μπράτσο, πυροβόλησε τον κατάσκοπο, αλλά φαίνεται πως δεν τον πέτυχε, γιατί δεν ακούστηκε πέσιμο ή κραυγή.

— Να πάει όργη! μου γλύτωσε ο κακούργος! φώναξε ο λαστρόμος. Τον άλλο... ά, πάλι καλά! έχουμε ένα λιγότερο!

Σήκωσε το μαχαίρι του να χτυπήσει τον Φόρτ.

— Μή, τον παρακάλεσε αυτός, μή, καπετάν Έβανς! λυπήσου με!

— Μή, καλέ μου Έβανς! φώναξε κι η κυρά-Καίτη, μπαίνοντας στη μέση τους. Μή τον σκοτώσεις, αφού μου χάρισες τότε τη ζωή κι αυτός...

— Καλά, είπε ο Έβανς. Άς έχω γάση!... Άκουσε, μωρέ! Γι' αγάπη της Καίτης σάφηνε... για την ώρα τουλάχιστο!

Άφησαν τον Φόρτ σφιχτοδεμένο σε μια γωνιά, έκλεισαν πάλι κι οχύρωσαν την πόρτα, κι ως το πρωί έμειναν άγρυπνοι όλοι, μεγάλοι και μικροί.

Όταν ζυμώθηκε, ο Έβανς, ο Μπριάν, ο Δόνιφαν κι ο Γόρδων βγήκαν από τη σπηλιά με μεγάλες προφυλάξεις. Αλλά τα πάντα ήταν ήσυχια. Τα ζώα τριγύριζαν άτάραχα μέσα στο κτηνοτροφείο, κι ο Πιστός έτρεχε εδώ κι εκεί, φαιδρός και παιχνιδιάρης όπως πάντα.

Κοιτάζαν τότε να ανακαλύψουν ίχνη βημάτων. Κι είδαν πραγματικώς πολλά, κοντά στη σπηλιά, που διασταυρώνονταν απ' όλες τις διευθύνσεις. Αυτό βέβαια εσήμαινε πως ο Ουάλστον, είχε προχωρήσει ως το ποτάμι, περιμένοντας να τον ανοίξουν την πόρτα της σπηλιάς. Κοιτάζαν και για αίμα, αλλά δεν ανακάλυψαν ούτε ίχνος. Αυτό πάλι εσήμαινε πως η σφαίρα του Έβανς δεν είχε πληγώσει τον Ράκ.

Αλλά τώρα παρουσιαζόταν ένα σπουδαίο ζήτημα: Από που είχε έρθει ο Ουάλστον; από τάνατολικά, όπως κι οι κατάσκοποι του; ή από τα βορεινά, όπου είχε φύγει ο Ράκ;

— Να ρωτήσουμε τον Φόρτ! είπε ο Έβανς.

Τον είχαν δεμένο στην άποθήκη. Τον έβλεπαν και τον κουβάλησαν στη σπηλιά, για να τον ανακρίνουν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΗ'

Η ανάκριση του Φόρτ. — Πού είναι ο Μπριάν; — Κάποιος πληρώθηκε βασιά. — Κραυγή απ' τη σπηλιά. — Ο Φόρτ τρέχει. — Το κανόνι βροντά.

— Άκουσε δω, Φόρτ, του είπε ο Έβανς. Το σχέδιό σας απέτυχε. Εγώ τώρα πρέπει να μάθω τι σκοπεύει να κάμει ο Ουάλστον... Έσ' βέβαια θά ξέρεις. Ο αιχμάλωτος στεκόταν με σκυμμένο κεφάλι, μη τολμώντας να κοιτάξει τον Έβανς, ούτε την Καίτη, ούτε τα παιδιά. Και δεν έβγαζε μιλιά.

Φόρτ, του είπε τότε η Καίτη, έσ' μια φορά έδειξες πως έχεις καρδιά! γιατί εσύ παρακάλεσες τους συντρόφους σου να μη με σκοτώσουν. Αφού λοιπόν κατά βάθος είσαι καλός άνθρωπος, γύρισε πάλι στον καλό δρόμο που χωρίς να θέλεις, σ' έκαμαν αυτοί να τον αφήσεις. Έλα, μετάνιωσε για το κακό που έγινε, και μη θελήσης πια να τους βοη-

θήσης για να γίνω κι' άλλο, χειρότερο. Ο Φόρτ αναστέναξε βαθιά και ψιθύρισε:

— Και τί μπορώ εγώ να...

— Μπορείς να μς πληροφορήσης, αποκρίθηκε ο Έβανς, τί έσχεδιάζαν αυτοί να κάμουν χθές, για να συμπεράνουμε τί θά κάμουν σήμερα ή αύριο. Περίμενες με τον Ράκ τον Ουάλστον, να του ανοίξουν την πόρτα;

— Ναι, όμολόγησε ο Φόρτ.

— Και τα παιδιά αυτά, που σάς φιλοξένησαν, θά τα σκοτώνατε;

— Ο Φόρτ έσκυψε το κεφάλι χωρίς να ποικρήσει.

— Κι' από που ήρθαν εδώ ο Ουάλστον κι' οι σύντροφοί του;

— Από τα βορρά.

«Εμπρός, παιδιά! φώναξε ο Έβανς».

— Και συ με τον Ράκ από το νοτιά;

— Ναι.

— Πήγαν και σ' άλλο μέρος του νησιού, το δυτικό;

— Όχι ακόμα.

— Και τώρα που είναι;

— Δεν ξέρω.

— Άλλο τίποτα δεν έχεις να μς πης;

— Όχι, καπετάν Έβανς, όχι!

— Πιστεύεις πως ο Ουάλστον θά ξαναρθεί;

— Ναι!

Εδώ η ανάκριση τελείωσε. Κουβάλησαν πάλι τον αιχμάλωτο στην άποθήκη κι έκλεισαν την πόρτα καλά.

Ο Έβανς αποφάσισε τότε να επιχειρήσει μόν' άνιχνευση στα περίχωρα. Ήταν επικίνδυνο, αλλά χρειαζόταν.

Το μεσημέρι, ο Μόκος πήγε στον αιχμάλωτο φαί. Αλλά αυτός ούτε το άγγιξε. Καθόταν βουδός και συλλογισμέ-

νος. Τι να είχε στο νου του άραγε; Μή τον έτυπτε ή συνείδησή του; Ποιός ξέρει!

Αφού έφαγαν όλοι, ο Έβανς άνακοίνωσε το σχέδιό του, που το έπιδιοκίμασαν. Οι μικροί θέμεναν στη σπηλιά με τον Βάξτερ, την Καίτη και το Μόκο. Οι μεγάλοι θάκολούθουσαν τον Έβανς στην άνιχνευση.

Αν άπαντούσαν πουθενά τους κακούργους κι' αναγκαζόταν να πολεμήσουν μαζί τους, δεν ήταν άπιθανο να τους νικήσουν. Γιατί αλήθεια εκείνοι ήταν έξι άντρες σ' όλη τους την άκμή, τα παιδιά όμως με τον Έβανς ήταν έννέα, καλύτερα όπλασμένα, — γιατί καθένα είχε τουφέκι και περιστρόφο, — και με περισσότερα φυσέκια.

Επειτα ο Δόνιφαν, ο Ουάλστον και ο Κρός ήταν καλύτεροι σκοπευτές από τους γάστες, που δεν είχαν κιόλα, καθώς έλεγε ο Έβανς, παρά λίγα φυσέκια.

Κατά τις δυο, το μικρό στράτευμα ξεκίνησε. Οι άλλοι μπήκαν στη σπηλιά κι έκλεισαν τις πόρτες, δεν τίς έφραξαν όμως με τις πέτρες, για να μπορούν να τις ανοίξουν άμέσως, αν τυχόν το στράτευμα ξαναγύριζε κι ήταν ανάγκη να χωθή και να οχυρωθή στη σπηλιά.

Όσο προχωρούσε προφυλακτικά μέσα στο δάσος. Πέρασε από τον τάφο του γάλλου ναυαγού και λέξεψε για να πληροφορήσει την όχθη της λίμνης. Ο Έβανς πήγαινε προστά, και με κόπο συγκρατούσε τον Δόνιφαν που ήθελε και καλά να είναι πρώτος.

Ο Πιστός, άνήσυχος, όλο μυρίζόταν. Και μια στιγμή φάνηκε πως είχε ανακαλύψει ίχνη.

— Το νου σας! είπε ο Μπριάν.

— Κοιτάξτε τον Πιστό πώς κάνει, είπε ο Γόρδων. Δεν είναι βέβαια ίχνη ζωού αυτά που μυρίζεται...

— Χωθήτε στα χόρτα, είπε ο Έβανς.

(Ακολουθεί) Μεταφρ. Π. Ι. Φ. και Γρ. Ή.

ΝΕΑ ΘΡΥΨΑΛΑ

«Όλα τα μαύρα πράγματα, με τον καιρό, άσπρίζουν. Αυτός είναι ένας νόμος φυσικός. Γιατί λοιπόν τα μαλλιά του ανθρώπου να κάνουν εξαίρεση κι' από μαύρα να γίνονται άσπρα; Αντινομία! Αυτό θά σκέπτονται ίσως εκείνοι που βάφουν τα μαλλιά τους...»

— Όποιος είχε στη ζωή του ιδανικά και δεν αισθάνθηκε λύπη στη διάφυσή τους, μοιάζει με τη μόνα που, με μισοκαμένα από τη λάμπα φτερά, χοροπηδά στη μέση του τραπέζιου, χωρίς να τη νοιάζει για τι έχασε, και πού σου προζενει λύπη, άπέχθεια, κάμμα φορά και γέλια.

Δ. Γρ. Κ.

HILDA WOOD

ΣΤΗ ΧΩΡΑ ΤΟΥ ΝΕΙΛΟΥ

Θά έχουν περάσει ως σαράντα χρόνια από τότε που η γειτονική μας χώρα, την Αίγυπτο, ανάμεσα σε πολλά άλλα μελαγχροινά παιδιά, γεννήθηκε κι' ένα που ονομάστηκε Κεμάλ.

Κάθε μέρα ο Κεμάλ έπαιζε κάτω από τις ψηλές χουρμαδιάς στις όχθες του Νείλου, ενώ η μητέρα του έπλενε και συγκύριζε το μικρό τους σπιτάκι, φτιαγμένο από χωματένια τούβλα, η έμαγειρεύε το λιτό τους φαγητό.

Τά χρόνια περνούσαν και ο Κεμάλ μεγάλωνε ως που γίνθηκε άντρας. Τώρα ταξιδεύει όλη την Αίγυπτο, από τη μιά άκρη ως την άλλη, και καμιά φορά φτάνει ως τη Συρία και την Παλαιστίνη, οδηγώντας καμήλες πλουσίων εμπόρων. Είναι τίμιος και ο έμπορος μ' εμπιστοσύνη τον αφήνουν να οδηγεί το καραβάνι τους και να τους δίνει στην επιστροφή λογαριασμό για δ.τι έκαμε.

Αλλά δεν πρόκειται να σας διηγηθώ τη σημερινή ζωή του Κεμάλ, αλλά μερικές ιστορίες που άκουσε να του διηγούνται όταν ήταν μικρός και που τον εθώθησαν να γίνη καλός άνθρωπος.

Η μητέρα του τον αγαπούσε πολύ και, όταν τελείωνε τις δουλειές της το βράδυ, συχνά του διηγόταν για τις Πυραμίδες, για τη Σφίγγα και τους αρχαίους ναούς, που είναι τόσο μεγάλοι, ώστε εύκολα ένα μικρό παιδί μπορεί να χαθή μέσα στις κολώνες τους. Του διηγόταν ακόμα για τον Νείλο, τον έερο ποταμό της Αιγύπτου, που σχίζει όλη τη χώρα από τη μιά άκρη ως την άλλη, και με τα νερά του την κάνει τόσο γόνιμη και πλούσια.

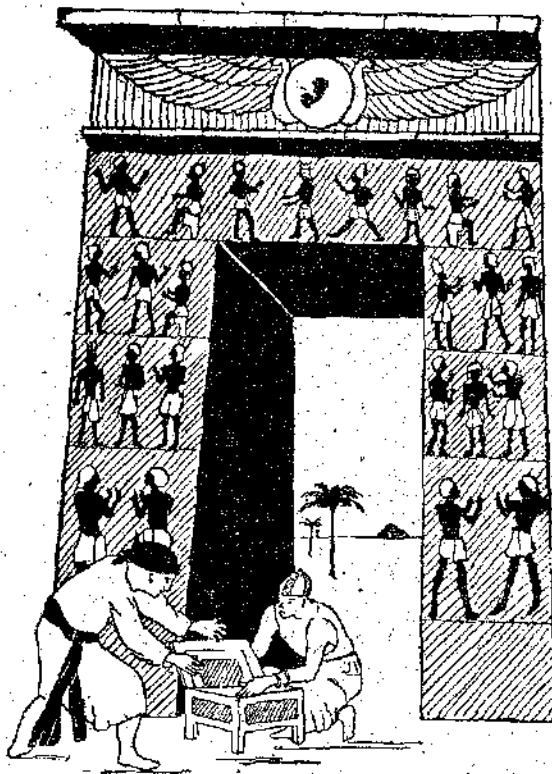
Και πρώτη-πρώτη θά σας διηγηθώ την ιστορία που ο Κεμάλ αγαπούσε περισσότερο.

Μέσα στον τοίχο, κοντά στη μεσημβρινή πύλη του ναού του Καρνάκ, ζούσε ένα Πνεύμα που η δουλειά του ήταν να φυλάει τους θησαυρούς του ναού.

Μιά μέρα, ο πλοίαρχος ενός καίκιου φορτωμένου φακέ, αναγκάστηκε, βενεκα του καιρού, ν' άγκυροβολήσει κοντά στο Καρνάκ. Το ίδιο βράδυ ένας ζητιάνος πλησίασε το καίκι και ζήτησε να του δώσουν μια όκα φακή. Ο πλοίαρχος, που δεν ήταν γενναϊόδωρος άνθρωπος, αρνήθηκε να χάριση στον ζητιάνο, ότι του ζητούσε, αλλά στο τέλος με γκρίνια του έδωσε μια φούχια φακή και του είπε να φύγη.

Ο Ζητιάνος, προτού φύγει, σχεδίασε κάποια σημεία σ' ένα κομμάτι χαρτί και το έδωσε στον πλοίαρχο. «Πάρε το χαρτί αυτό, του λέγει, και κατά τα μεσάνυχτα πήγαινε στη βορεινή πόρτα του ναού. Και όταν θά είναι ακριβώς μεσάνυχτα, χτύπησε τρεις φορές την πέτρα που είναι πέμπτη προς τ' άριστερά της πόρτας και δεύτερη από το έδαφος. Το χαρτί θά το δώσης στον άνθρωπο που θά παρουσιασθή, και τότε θά ανταμοιφήης για την καλοσύνη σου».

Όταν έφθασε η παραμονή της ημέ-

Το Πνεύμα έφερε ένα κιβώτιο και το άνοιξε (Σελ. 90, στ. β')

ρας που θά έφευγε, ο πλοίαρχος σκέφθηκε ότι τίποτε δεν θά έχανε αν πήγαινε να ιδή τι θά του τύχανε την νύχτα εκείνη στην πύλη του ναού. Έπληγε λοιπόν εκεί κι' αφού με προσοχή ανακάλυψε την πέτρα που είναι πέμπτη προς τ' άριστερά και δεύτερη από το έδαφος, περίμενε τα μεσάνυχτα για να τη χτυπήση τρεις φορές. Με το τρίτο χτύπημα, άξαφνα, παρουσιάστηκε μπροστά του ο φύλακας των θησαυρών του ναού και τον ρώτησε τί ζητούσε.

Ο πλοίαρχος του έδωσε το χαρτί με τα σημεία, και το Πνεύμα έτρεξε κι' έφερε από το άδυτο του ναού, ένα κιβώτιο και το άνοιξε μπροστά του. Ο πλοίαρχος είδε τότε να λάμπουν χρυσά βρα-

χιόλια, καρφίτσες με πολύτιμες πέτρες, δακτυλίδια, σκουλαρίκια, βάζα και πολλά άλλα κοσμήματα, τόσο όμορφα και πολύτιμα, που ποτέ του δεν είχε ζουναδαί.

Στην αρχή, ο πλοίαρχος ένόμιζε ότι όλα αυτά θά του τα έχάριζαν γι' ανταμοιβή, γιατί πραγματικώς ένόμιζε ότι είχε κάμει μεγάλη ευεργεσία στον Ζητιάνο. Αλλά το Πνεύμα του δώσε μόνο μια χούφια χρυσά νομίσματα, κι' έπειτα έκλεισε το κουτί και το κλείδωσε καλά.

«Αν έδινες στον Ζητιάνο μια όκα φακές, όπως σου είχα ζητήσει, του είπα, θά σου έδινα μια όκα χρυσάφι. Μόλις είπα αυτά, χάθηκε κι' ο πλοίαρχος, βρέθηκε έρθιος μπροστά στη βορεινή πύλη του ναού, ενώ ένα όλόγεμο φεγγάρι έριχνε το απαλό του φως στα έρείπια. Ονειρευόταν: «Όχι, γιατί στα χέρια του κρατούσε σφιχτά τα χρυσά αρχαία νομίσματα.»

Όταν ο Κεμάλ ήταν έννενα χρόνων, η μητέρα του τον πήρε μαζί της, για να επισκεφθούν τους συγγενείς της που έμεναν στο Καρνάκ. Και φυσικά ο Κεμάλ ήταν χαρούμενος, γιατί είχε την έλπίδα, ότι θά έθλεπε κι' αυτός τον γενναϊόδωρο φύλακα του ναού.

Η μητέρα του ήταν φτωχή και γι' αυτό δεν ταξίδεψαν στο Νείλο με το βαπόρι, αλλά μ' ένα καίκι, φορτωμένο σάρι, για τα διάφορα χωριά που είναι στα περίχωρα του Καρνάκ. Το ταξίδι έπρόκειτο να διαρκέση περισσότερο από μια εβδομάδα, και φαντάζεσθε πιά πόσο χαρούμενος ήταν ο Κεμάλ και γι' αυτό.

Γρήγορα έγινε φίλος με όλους που ταξίδευαν μαζί του στο καίκι. Και έκτος από τον πλοίαρχο και τους ναύτες, ήταν έξη άλλοι ταξιδιώτες, και ένας εύθυμος άνθρωπος, ο έμπορος του σάριου, που πολλές φορές είχε ταξιδέ-

ψει όλο το Νείλο, και ήξερε πολλές ιστορίες, και μ' ευχαρίστηση πάντοτε ήταν έτοιμος να τις διηγείται.

«Έλα, Κεμάλ, του λέει ένα βράδυ, να σου διηγηθώ την ιστορία του θεού Όσιρι, πώς έγινε ο Άρχοντας εκείνων που έχουν αφήσει το σώμα τους, και γιατί τους δεν έχουν μάθει καλά το μάθημα της ζωής των, τους στέλνει πάλι στη γη για να το μάθουν καλύτερα.»

«Θά ξέρεις ότι τον καλό καιρό οι θεοί συνηθίζουν να περπατούν στη γη μαζί με τους ανθρώπους, άρχισε να του διηγείται, ενώ καθόταν στη ρίζα του μεγάλου κατάρτιου και ο Κεμάλ δίπλα του.

«Έκείνο λοιπόν τον καιρό, κάποιο

καλοκαιρινό δειλινό, ο Όσιρις και η θεά Ίσις κατέβηκαν στη Γη και έφθασαν στο έερο άλσος του ναού ενός μικρού χωριού. Εκεί η Ίσις άρχισε να τραγουδά, και ο Όσιρις έκοψε ένα καλάμι, έκαμε μ' αυτό μια φλογέρα και συνόδευε το γλυκό τραγούδι της θεάς μ' έναν απλό αλλά θαυμάσιο σκοπό.

Το τραγούδι αυτό έπρόκειτο να φθάσει ως ταύτιά του έερα του ναού. Έτατοια μουσική δεν παίζουν οι άνθρωποι, είπε, και μόλις τελείωσε το τραγούδι, έτρεξε στο έερο άλσος για να βρή τους μουσικούς.

Όταν όμως είδε έναν όμορφο άνδρα και μια γυναίκα να κάθονται κοντά στην έρη πηγή, ανάμεσα στα δέντρα, τους πλησίασε: σιγά-σιγά, παρατηρώντας με θαυμασμό την ύπεροχη μορφή τους.

«Πατέρα, του λέγει ο Όσιρις, μπορείτε να μάς πής που μπορούμε να αναπαυθούμε τη νύχτα; Έρχόμαστε από πολύ μακριά και είμαστε πολύ κουρασμένοι.»

Ο γέροντας με σεβασμό τους προσκίνησε και τους είπε: «Είχα ιδεί στις όπτασίες μου ότι θά έρχόσαστε, αλλά δεν ήλπιζα να ζήσω για να σας υποδεχθώ. Οτι έχω όλα είναι δικά σας.»

«Και έτσι η Ίσις και ο Όσιρις έμειναν στη γη με ανθρώπινη μορφή και έζησαν μαζί με τους ανθρώπους. Άρκετο καιρό κάθισαν κοντά στον άγιο εκείνο άνθρωπο, να βοηθούν τους φτωχούς και τους δυστυχισμένους. Όλοι τους αγαπούσαν, αλλά μόνο ο άγιος άνθρωπος ήξερε ότι ήταν θεοί.

Κάποτε ο βασιλιάς της Αιγύπτου έμαθε των καλοσύνη και τη σοφία των παράξενων αυτών ξένων, κι' έστειλε υπηρέτες του να καλέσουν στο παλάτι του τον Όσιρι.

«Από που ήρθατε; τον ρώτησε ο βασιλιάς.

«Η πατρίδα μου είναι μια πολύ μακρινή χώρα της Ανατολής, του απάντησε ο Όσιρις.

«Και πότε θά γυρίσετε στην πατρίδα

σας; ζήτησε να μάθη ο βασιλιάς. «Όσο ζω σ' αυτόν τον κόσμο, δεν θά γυρίσω εκεί, απάντησε ο Όσιρις.

Μου έχουν πει πάρα πολλά για τη σοφία σας, του είπε ο βασιλιάς. Έλάτε να, ζήσετε στο παλάτι μου.

Αλλά ο Όσιρις τον παρακάλεσε να μην επιμένη στην πρότασή του, γιατί δεν ήθελε να φύση τον γέροντα έερα. Συχνά όμως έκανε επίσκεψη στον βασιλιά και τον βοηθούσε να διοική καλά και δικαία τη χώρα του.

Όταν πέθανε ο βασιλιάς εκείνος, ο λαός ανακήρυξε διάδοχό του τον θαυμάσιο ξένον. Ο Όσιρις έκανε τότε νέους, δικαιοτέρους νόμους, και δίδαζε στο λαό πώς να καλλιεργή το σάρι και τα καρποφόρα δένδρα, κι' έτσι για πρώτη φορά οι υπήκοοί του έμάθαν να τρώγουν καρπούς και φρούτα.

Μιά μέρα, ένας ξένος χτύπησε την πόρτα του παλατιού. Ήταν όμως τόσο άσχημος κι' είχε τόσο κακό παρουσιαστικό, ώστε οι φύλακες αρνήθηκαν να του άνοιξουν.

Πες στο βασιλιά, πώς ο αδελφός του Σατ είναι εδώ και θέλει να τον ιδεί, φώναξε με απειλητική φωνή ο άπαίσιος ξένος.

Οι φύλακες γέλασαν όταν άκουσαν να ισχυρίζεται ότι είναι συγγενής με το βασιλιά: όπως δήποτε έτρεξαν να τον έδοποιήσουν.

Πραγματικώς ήταν ο κακός αδερφός του καλού βασιλιά Όσιρι, και οι φύλακες έλαβαν διαταγή να του άνοιξουν και να τον μπάσουν. Γιατί ο Όσιρις ήταν τόσο άγνος και ευγενικός, ώστε να μη βλέπει το κακό σε κανένα. Πρόσταξε μάλιστα να δώσουν και όλόκληρο διαμέρισμα του παλατιού για κατοικία στον αδελφό του.

Αλλ' αν και ο Σατ μόνο αγάπη και περιποίηση έβρισκε, και μέσα, είχε όμως τόσο κακή φύση, ώστε διαρκώς σκεπτόταν πώς να πάρη αυτός την εξουσία της χώρας, πώς να γίνη βασιλιάς της Αιγύπτου!

Και τώρα θά σταματήσω εδώ, είπε ο έμπορος, και θά σε αφήσω να μαντέψεις τί έκαμε ο Σατ για να πάρη την εξουσία από τον Όσιρι και να γίνη αυτός βασιλιάς της Αιγύπτου.

Και γελώντας, σηκώθηκε και πήγε να φάγη το βραδυνό του. Ο Κεμάλ έμεινε χαπλωμένος εκεί να κοιτάζη τη ζωή και την κίνηση της χώρας. (Ακολουθεί)

ΚΙΛΙΑ ΜΥΡΙΑ

Η ΗΣΠΡΗ ΑΡΚΟΥΔΑ

Ένας κούτσος παραπονιόταν πώς ήταν φτωχός και άτυχος. Μόνο την κουταμάρα του δεν παραδεχόταν. Ένας άλλος, έξυπνος, του είπε:

Φίλε μου, έχω τρόπο να σε κάμω άμέσως υπέρπλουτο. Πάρε αυτό το μεγάλο χαλίκι. Βάλε το να βράση με νερό. Άμα κοχλάση, κατέβασ' το απ' τη φωτιά κι' άφισ' το να κρυσάη. Θά γίνη χρυσάφι!

Μωρέ, τί μου λές; έκαμε ο φτωχός με δυσπιστία. Και γιατί δεν το βράζεις εσύ, να πλουτίσης, παρά το δίνεις σε μένα;

Έχω το λόγο μου, του αποκρίθηκε ο άλλος. Πάρ' το, κάμε όπως σου είπα, κι' ύστερα θά σου πω...

Ο φτωχός, που άρχισε να πάθεται, πήρε το χαλίκι. Κι' ήταν έτοιμος να φύγη, για να κάμη τη δοκιμή, όταν ο άλλος τον έσταμάτησε:

Α, του είπε. Σέχασα. Κοίταξε μόνο, εκεί που θά το βράζεις, να μη συλλογιστής την άσπρη άρκουδα.

Ποιά άσπρη άρκουδα;

Άκου που σου λέω. Να μη συλλογιστής την άσπρη άρκουδα!

Καλά, άρε άδελφέ. Δέ θά συλλογιστώ τίποτε!

Κι' ο φτωχός με το χαλίκι έφυγε. Αλλά την άλλη μέρα ξαναδρόηκε κείνον που του τόδωσε, για να του παραπονέθη:

Με κορόιδεψες, καί μένα;... τη φτώχεια μου κορόιδεψες!

Πώς; απήρνησε ο άλλος. Δέ σου γινε χρυσάφι;

Ναι, χρυσάφι!

Μά έκαμες όπως σου είπα;

Όπως μου είπες. Δέν ήταν δά και κανένα δύσκολο...

Ε, τότε θά συλλογιστήκες την άσπρη άρκουδα. Δέ γίνεται!

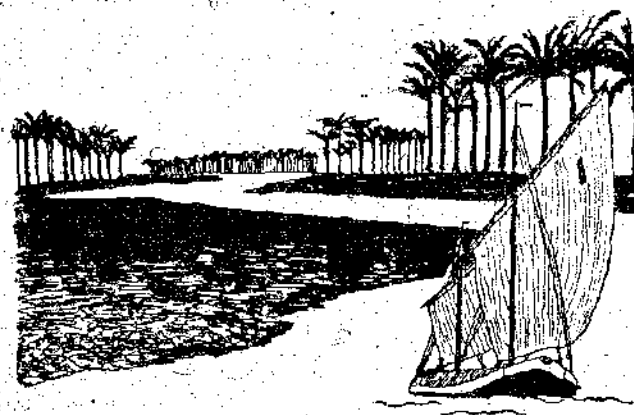
Ο φτωχός έμολόγησε:

Ναι, να πάρ' η όργη! τη συλλογιστήκα χωρίς να θέλω. Αχ, γιατί να μου την πής, εύλογη μένα;

Τι να σοβ κάμω! αποκρίθηκε ο άλλος. Έγώ ο καί μένος, για να μην τη συλλογιστής κατά τύχη, σε προειδοποίησα. Έσύ... σά να σου λέγα: «συλλογίσου τη!» Φταίω;... Αλλά ούτε και σύ δεν φταίς τόσο... Χτες με ρώτησες γιατί δεν βράζω εγώ το χαλίκι να πλουτήσω. Ε, λοιπόν, κι' εγώ, δες φορές το δοκίμασα, ήταν άδύνατο να μη συλλογιστώ την άσπρη άρκουδα, που μου είχαν πει και μένα.

Αχ, αν δεν ήταν αυτό! έκαμε κι' ο φτωχός, πεισμένος τώρα πώς ο άλλος δεν τον κορόιδεψε, παρά πώς αυτός ήταν άτυχος γεννημένος, — ποτέ όμως και κούτσος...

Ο ΑΝΑΝΙΑΣ

Ταξίδεψαν στο Νείλο με καίκι. (Σελ. 90, στ. γ')

ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΠΕΦΑΝΗΣ

ΦΙΛΟΤΕΛΙΚΗ ΕΤΗΡΙΑ

ΝΕΑ ΑΝΑΜΝΗΣΤΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΑ

Θα σκιρτήσουν από χαρά οι συλλέκτες, μαθαίνοντας πως θα εκδοθή σε λίγο μια σειρά από αναμνηστικά γραμματόσημα της Εκατονταετηρίδας της Ελληνικής Ανεξαρτησίας, ωραιότατα, καλλιτεχνικώτατα.

Παίρνω μερικές πληροφορίες από το τελευταίο τεύχος του άριστου γραμματσομηολογικού περιοδικού «Φιλοτέλει».

Στο Υπουργείο της Συγκοινωνίας συνεδρίασε η σχετική Επιτροπή, υπό την προεδρεία του υπουργού κ. Α. Χρηστομάνου, που, καθώς σας είπα και την άλλη φορά, είναι μέγας γραμματσοφιλος και πρόεδρος της Ελληνικής Φιλοτελικής Εταιρείας. Στην Επιτροπή αυτή είναι μέλη κι' οι καλλιτέχνες (ζωγράφοι) Ίακωβίδης, Θωμόπουλος, Μπισκίνης, Μαθιόπουλος, οι λογοτέχνες Δαμυβέργης και Παπαντωνίου, ο ιστορικός και διηγηματογράφος Ράδος, ο μηχανικός Χ. Γλένης και άλλοι.

Αποφασίστηκε λοιπόν να εκδοθή μια σειρά από 15 περίπου γραμματόσημα με τις εικόνες των επισημοτέρων ανδρών του Αγώνος του '21, των προτεργατών της Εθνικής Ανεξαρτησίας. Μεταξύ των άλλων, θαπεικονισθούν: ο Κοραής, ο Ρήγας Φεραίος, ο Καποδίστριας, ο Πατριάρχης Γρηγόριος Ε', κι' από τους πολεμιστές, ο Καραϊσκάκης, ο Κολοκοτρώνης, ο Κανάρης, ο Μιαούλης και άλλοι.

Θαπεικονισθούν επίσης και παραστάσεις διαφόρων επεισοδίων του Αγώνος, μαχών, ναυμαχιών κτλ. που θα τις αντιγράψουν από εικόνες της Πανακωθήκης του Μονάχου—γιατί εκεί υπήρχουν πολλές από την Επανάσταση του '21, έργα μεγάλων Γερμανών ζωγράφων, χάρις στον φιλέλληνα βασιλέα της Βαυαρίας Λουδοβίκο, τον πατέρα του πρώτου βασιλέα μας Όθωνα, — από τη δική μας Πανακωθήκη, από το Εθνολογικό Μουσείο κι' από πίνακες αναγνωρισμένων Ελλήνων ζωγράφων.

Η σειρά των Αναμνηστικών αυτών θα περιλάβη και γραμματόσημα των 50, των 75 και των 100 δραχμών. Γι' αυτό αποφασίστηκε — σπουδαία κι' αυτή πληροφορία για τους συλλέκτες, — να μην εκδοθούν γραμματόσημα των τριών αυτών μεγάλων αξιών στη σειρά που κυκλοφορεί τώρα. Αποφασίστηκε ακόμη να μην εκδοθούν ούτε ιδιαίτερα αναμνηστικά γραμματόσημα για την Εκατονταετηρίδα των Ταχυδρομείων, αλλά να συγχωρευθούν κι' αυτά με τ' αναμνηστικά της Εθνικής Ανεξαρτησίας.

Κατόπι σχηματίστηκε μια μικρότερη, ειδική επιτροπή από τους κκ. Ίακωβίδη, Ράδο, Παπαντωνίου, Μαθιόπουλο

Θωμόπουλο και Μπισκίνη, υπό την προεδρεία του κ. Δαμυβέργη. Η επιτροπή αυτή θα διαλέξη και θα όριση τις παραστάσεις των αναμνηστικών γραμματόσημων, που θα εκτελεσθούν χαλκογραφικώς με μεγάλη επιμέλεια, για να γίνουν όσο το δυνατό πιο καλλιτεχνικά τα γραμματόσημα αυτά, που θα θυμίζουν μια τόσο μεγάλη Εκατονταε-

τηρίδα, όχι μόνο για την Ελλάδα, αλλά και για όλο τον πολιτισμένο κόσμο. Γιατί η Ελληνική Ανεξαρτησία που κηρύχθηκε το 1821, ήταν ο πρόδρομος της Ανεξαρτησίας στην Εθρώπη, όπου από τότε, το ένα μετά το άλλο, τα υπόδουλα Κράτη αποτινάξαν τον ζυγό και γινόνταν ελεύθερα...

Ο ΦΙΛΟΤΕΛΗΣ

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΕΞΟΠΟΥΛΟΥ

(Εθνικός Άριστων Γραμμάτων και Τεχνών)

ΕΝΑ ΠΑΙΔΙ ΜΕ ΤΡΕΙΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΕΣ

ΠΡΩΤΟΤΥΠΟ ΒΑΛΗΝΙΚΟ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

με στίχοι της δ. ΔΙΑΔΣ ΚΑΡΑΚΛΑΟΥ

— Συνέχεια από το προηγούμενο —

Είχα φύγει κιόλα χωρίς να πω σε κανένα που θα πήγαινα. Χίλια κακά θάβριζαν οι δύστυχοι με το νοῦ τους.

Αποφάσισα λοιπόν να πάω και να κάμω τον άνηξερο. Λέξη, τοιμουδιά για δλ' αυτά.

Πλησιάζοντας, είδα την ψυχομάννα μου στην πόρτα. Με περίμενε με καρδιοχτύπια. Κι' έμα με γινώρισε στά σκοτεινά, άρχισε να μου φωνάζει:

— Έσὺ σαι, καλέ; ... Έλα! ... Πού ήσουνα; Γιατί άργησες έτσι κι' έκαμες τον πατέρα σου να τρέχη να σε γυρεύη;

— Τι, ο πατέρας μου δεν είν' εδώ;

— Όχι, σου λέω! Πήρε τους δρόμους να σε βρῆ!

«Καλύτερα!» συλλογίστηκα. Και μπήκα μέσα απότομα και χωρίς άλλη μιλιά.

Εκάθησα σ' ένα σκαμνί, στην κάμαρα που τρώγαμε, και χωρίς ναπαντώ στον Αντρέϊκο, στη Μαρούλα και στη μητέρα τους, που δεν έπαυαν να με ρωτάνε τί έγινα, κοίταξα στον άέρα σά να μην ήθελα—τι περιεργο—να βλέπω κανένα. Σά να μου είχαν κάμει κανένα κακό ή σά ναφταίγαν αυτοί που εγώ

δεν ήμουν δικός τους και τζαθα! ... Σε λίγο γύρισε κι' ο μαστρο-Παύλος, ρωτώντας απ' την πόρτα αν φάνηκα. Κι' όταν του είπαν πως είμαι μέσα, — εγὼ μιλιά, — μπήκε στην κάμαρα φωνάζοντας άγρια. Κι' αυτός, έννοιεται, ήθελε να του πω γιατί έφυγα μονάχος, άρώτητα, και που γύρισα ως αυτή την ώρα.

— Πήγα περίπατο στην έξοχη και βραδυάχτηκα χωρίς να το καταλάβω, ήταν η μοναχή μου άπάντηση.

— Και γιατί, χωρίς καπέλλο; Και γιατί δεν το είπες κανενός; Το έκαμες εσὺ αυτό, άλλη φορά; Τι σου ήρθε άπόψε;

Μιλιά εγὼ σ' αυτά. Μπορούσα, αν ήθελα, να πλάσω μια ιστορία, να βρω μια δικαιολογία οποιαδήποτε. Αλλά πρώτο που δεν μου άρεσε να λέω φέματα: έπειτα με είχε πιάσει σάν πείσμα και σάπαινα με τέτοια έπιμονή, που έπιτέλους ο μαστρο-Παύλος έχασε την ύπομνηή του.

— Θα μου πῆς, παλιόπαιδο, μου φώναζε, αυτό που σε ρωτώ, ή θα σάρχισω στα χαστούκια;

Μπήκε τότε στη μέση ή γυναίκα του, κάτι του έγνεψε, κάτι του ψιθύρισε, κι' άμέσως ο θυμός του έπεσε.

Μου φάνηκε παράξενο. Είχαν υποφιαστεί άραγε άποτα; Είχαν μαντέψει πως άκουσα την όμιλία του μαστρο-Παύλου με τον Παναγάρη, πως απ' τη λύπη μου πήρα των ματιών μου να φύγω, και πως το μετανοήσα, άμα νύχτωσε, και γύρισα; Μπορεί.

Ο μαστρο-Παύλος όστόσο έπαψε τις φωνές, έπαψε και τα ρωτήματα. Καθήσασε όλο στο τραπέζι σιωπηλά. Ανόρεχτος, εγὼ έτρωγα με

το στανιό, για να μη με ρωτήσουν πάλι τι έχω και δεν τρώω. Μα κι' ο ψυχοπατέρας μου, καθώς παρατήρησα, κι' ή ψυχομάννα μου, με πολλή λίγη όρεξη δειπνήσαν εκείνο το βράδυ. Μόνο ο Αντρέϊκος κι' ή Μαρούλα καταδρόχθιζαν, πεινασμένοι όπως πάντα, και αφού πέρασε λίγη ώρα και ξεχάστηκαν οι σκηνές, άρχισαν να φλυαρούν και να γελούν, σαν εῦθυμα—και χόρτασμένα—παιδιά που ήταν.

Ύστερα ήρσαν στην διπλανή κάμαρα να πλαγιάσουν, γιατί, όπως είπαν, είχαν ετοιμάσει τα μαθήματά τους τάπογεμα. Εγὼ κάθησα στην κάμαρα που τρώγαμε, με την πρόφαση πως θα μελετήσω, αλλά αλήθινά γιατί δεν αίσθανόμου καθόλου νύστα και καταλάβαινα πως στο στρώμα θα γύριζα, άγρυπνος, σαν το άρνι στη σούβλα.

Σε λίγο, άποτραβήχτηκε γιά ύπνο κι' ο ψυχοπατέρας μου. Μα κι' ή ψυχομάννα μου μπήκε στη διπλανή για να κοιμησῆ τα παιδιά. Έμεινα πάλι μονάχος. Άνοιξα το βιβλίο μου, έσκυφα σε μια σελίδα, διάβασα δυο-τρεις άράδες, κι' δεν κατάλαβα τίποτα. Ο νοῦς μου ήταν όλος σ' εκείνο. Και σηκώνοντας τα μάτια, κοίταξα ένα γύρο την κάμαρα με λύπη, σαν ένα πράγμα που άλλη φορά ήταν δικό μου και τζαχασα για πάντα...

8. Το σπίτι μας κι' ο δρόμος μας

Αυτή την έντύπωση μου έκανε τώρα κι' ή κάμαρα, και το σπίτι όλο, κι' οι άνθρωποι που το κατοικούσαν. Έένο το σπίτι, ξένοι κι' οι άνθρωποι. Κι' όμως τους αγαπούσα όπως κι' εκείνοι. Ήταν το σπίτι όπου πέρασα τα παιδικά μου χρόνια, άδιάφορο αν δεν είχα γεννηθεί εκεί-μέσα. Και το θυμούμαι, το βλέπω ακόμη μπροστά μου, σά να τάφισα χτές.

Ήταν ένα μονόπατο σπιτάκι σ' ένα στενό, άπεριποίητο δρομάκο του μεγάλου μας χωριού, μα όχι πολύ μακριά απ' την πλατεία.

Ο δρομάκος ήταν στρωμένος με λεπτό χαλί και με χῶμα, — μόνο οι μεγάλοι δρόμοι είχαν καλντερίμι, — χωρίς πεζοδρόμια, χωρίς φανάρια και χωρίς δέντρα. Μόνο απ' τις αυλές των σπιτιών έξέβγαιναν και τον στόλιζαν μερικά πράσινα κλαδιά, — άλλου σουκιά, άλλου γαζία, άλλου ροδακινιά, άλλου μυγαλιά, άλλου κληματαριά, — και μόνο απ' τα δυο-τρία μαγαζιά του, —μα ταβέρνα, — ένα υπακαλικιάκι, ένα σανοπωλείο, — έβγαζαν το βράδυ φανάρια. Μα τη νύχτα, όταν εκλείωναν πιά τα μαγαζιά και τα φωτισμένα παράθυρα των σπιτιών, ο δρομάκος μας βυθίζόταν στο σκοτάδι, εκτός πιά αν ήταν ζωνηή αστροφεγγιά ή φεγγάρι. Όταν έβρεχε πάλι, οι λάσπες κι' οι βάλτοι που σχηματίζονταν στους λάκκους, τον έκαναν αδιάβατο: και το

καλοκαίρι, όταν φυσούσε δυνατά, ή σκόνη σηκώνόταν σε σύννεφα, περνούσε τις αυλές κι' έμπαινε στα σπίτια.

Καμμιά όμορφιά, βλέπετε, δεν είχε ο δρομάκος μας, που δεν ήταν ούτε ίσιος. Κι' όμως μου άρεσε και τον αγαπούσα. Σ' αυτόν πρωτοβγήκα, σ' αυτόν πρωτό-τρεξα, σαν τον πρωτόπαιζα με τάδέρφια μου και με τάλλα γειτονόπουλα. Ω, πόσες φορές έφριξα βαρκούλες στους βάλτους του, πόσες φορές σκαρφάλωσα στις μάντρες του, πόσες φορές έχτισα κάστρα και γεφύρια με τα χαλίκια του και με το χῶμα του, και πόσες φορές κυνηγήθηκα με τα παιδιά από τη μιλιά του άκρη ως την άλλη! Μα και πόσες φορές βγήκα εκεί έξω, να πέσω στο κάτωφλι μιας ξένης πόρτας και να κλάψω, λυπημένος από ένα μάλωμα, χολιασμένος απ' ένα πείραγμα, πεισματωμένος από μια τιμωρία.

«Μου φαινόταν πως ή κάμαρά τ' Αντρέϊκου Γιάννη χτυπούσε νεκρικά...»

Σεχνούνται ποτέ αυτά τα πράγματα; Στο πλάι του σπιτιού ήταν ή περιτοιχησμένη αυλή, που απ' την πόρτα της—μεγάλη δίφυλλη πόρτα,—μπαινοβγαίναμε.

Η αυλή είχε πηγάδι στη μέση με ψηλό φιλιατρό και με μάγκανο είχει, εκτός από τη ροδακινιά που ξέρουμε, και μερικά άλλα δεντράκια: είχε ακόμα, στις άκρες, στενόμακρο κηπαράκια με κισσούς, κρίνους, ήλιους κι' άλλα λουλουδία: είχε, τέλος, κι' ένα μεγάλο κοττέτσι, που έπιανε δλάκερη σχεδόν μια πλευρά. Ο μαστρο-Παύλος ο ίδιος το είχε φτιάσει, για νακαι περιορισμένα εκεί μέσα τα πουλερικά, να μη λερώνουν την αυλή και να μη ρημάζουν τα κηπέδια. Πόσα παιχνίδια δεν κάναμε και στην αυλή! Και πιά συχνά κούνια, που την κρεμούσαμε απ' τους γερούς κλώνους μιας λειμονιάς...

Αντικρά απ' το κοττέτσι, έρχόταν ή από μέσα πλευρά του σπιτιού, με δυο πόρτες και με δυο παράθυρα στη γραμμή. Η μιλιά πόρτα, ή μικρότερη, ήταν της κουζίνας, από την άλλη μπαίναμε

ίσια στην κάμαρα που τρώγαμε. Άλλες δυο καμαρούλες είχε το σπίτι: στη μιλιά κομμάταν τάντροννο με τη Μαρούλα: στην άλλη ο Αντρέϊκος κι' εγὼ. Κι' οι δυο αυτές κρεβατοκάμαρες είχαν από ένα παράθυρο στο δρόμο ανατολικό, και συγκοινωνούσαν με μια πόρτα που το καλοκαίρι την άφίναμε άνοιχτή. Ούτε τα παντζούρια δεν κλείναμε τίς καλοκαιριάτικες νύχτες και, στις μεγάλες ξέστες, ούτε τα τζάκια. Μόνο ρίχναμε ένα μπερντέ από διάνα, για να μη μας βλέπουν από το δρόμο. Α, τί χαρά ήταν ξυπνούσαμε και βλέπαμε αυτό το μπερντέ να γλυκοκλάμπει άσπρος και διάφανος στο φως της αυγής! Αλλά πολύ πριν τον χρυσόση κι' ο ήλιος, έμεις σηκωνώμαστε. Μόνο σαν ήμαστε άρρωστοι, πολύ σπάνια, — μας έβρισκε ο ήλιος στο κρεβάτι.

Τά έπιπλα ήταν λιγοστά, φτωχικά: με τίποτα δεν έλειπε απ' τανάγκατα. Ίσως μάλιστα υπήρχαν και μερικά περριτζέ. Άξαφνα ένα τραπέζακι που δεν το κάναμε τίποτα: και μια καρέκλα κουτσή που δεν καθόταν κανένας... Το τζάκι, απ' την κουζίνα, μας ζέσταινε στην κάμαρα που τρώγαμε. Μα τη βαρυχειμωνιά, τις νύχτες που χιόνιζε ή φυσούσε παγωμένος βοριάς, ανάδαμε και μαγγάλι.

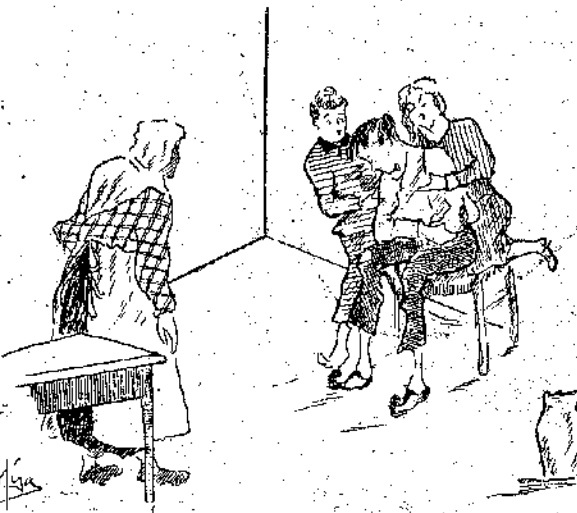
Είχαμε στην κουζίνα και φούρνο, μα δεν τον μεταχειρίζομαστε καθέμερα. Γιατί δεν ζυμώνουμε πάντα στο σπίτι, όπως κάνουν στην έξοχη και στα χωριουδάκια. Το χωριό μας, πιά μεγάλο, είχε και τους ψωμάδες του. Κι' απ' τον κύρ Χρήστο, τον ψωμά της γειτονιάς μας, αγοράζαμε το ψωμί μας.

Λίγο πιά κάτω απ' το σπίτι, στον ίδιο δρομάκο, στο κάτω ένός μεγάλο σπιτιού, ήταν το εργαστήρι του μαστρο-Παύλου. Απ' ελα έφτιανε με τα ξύλα του, τα σανίδια του και τα λογής-λογής σύνεργά του ο μαραγκός, που τον βοηθούσε μόνο ένας νέος μαθητευόμενος, ο Βαγγέλης: τραπέζια, σκαμνιά, σκάλες, παντζούρια, καστέλες, ράφια. Ακόμη και τα θρανιά του σχολείου μας.

Πόσες ώρες περνούσα στο εργαστήρι, παίζοντας με τα πλανίδια ή δίνοντας κι' εγὼ μια βοήθεια, όσο μπορούσα, προπάντων στο Βαγγέλη που, καθώς έλεγε, ήθελε να με κάμῆ και μένα μαραγκό. Πού σ' αυτό εγὼ που άποκρινόμου: «Καλά, άσε να γίνης πρώτα εσὺ!» Κι' ο κλιμένος γελοῦσε, γιατί ήξερε πως δεν ήταν άκόμα παρά ένας άρχάριος. «στο άλφα της τέχνης» όπως έλεγε κι' ο μαστορής του.

Στο εργαστήρι, οι μυρωδιές των φρέσκων ξύλων και των σανιδιών, — όμορφες μυρωδιές, και μάλιστα του κυπαρισσόξυλου, — άνακατεύονταν με τη βαριά εκείνη της ψαρόκολλας.

(Ακολουθεί)

«Δεν είπα να με ρωτάνε τί έγινα...» (Σελ. 92, στ. β')

ζηλεύεις καρμιά: είσαι και ού σωστή Διαπλαστούλα! **Υβρόνη** (περάστικα! άνοητομόνο) να μου γράψης πώς έγινες καλά ένταλώς για τό σχολείο μη σε μέλει τήν ύγεια σου πρώτα θά κοιτάξεις!) **Αθήνα Δρόσου** (ά, τί ώραία ή Τσαγγαράδα!... μα και τό γραμματάκι σου!) **Ιουλίηνη Δρόσου** (και τό δικό σου μη' εδωρίσθησε πολύ' όμως δέν θυμώμαι να έλαβα άλλο σου και να μη σου άπήνησας!) **Τσίρον** (ναί, τόν θυμώμαι τόν πατέρα σου και τόν χαιρετώ!) **Κων. Γρόλιον** (ναί, και στίς δυό σου έρωτήσεις!) **Μίγαν Αλέξανδρον** (μη φοβείσαι και δε σε βαρέθηκα καθόλου γράψε μου όσο συχνά θέλεις στον άδελφό σου χαιρετίσματα με τό ύπόλοιπο σού έστειλα 7 τετράδια, γιατί ο Όδηγός δέν τυπώθηκε άκόμη!) **Ίδωνα** (εδωριστώ για όλα φανταζομαι τή χαρά σου και για όλα έλαβες και για όλα περιμένεις ο Α. Μ. δέν έγω άκόμη!) **Εθνικόν Υμνον** (να τά εκατοστήσης!) **Σειρήνα** (τό ψευδώνυμο, για τό όποιο ρωτάς, είναι ελεύθερο!) **Ανθιόμηνη Αμυγδαλιαν** (γράψε μου λοιπόν τώρα συχνά για λυσόχ, στείλε 3 δραχμές σε γραμματόσημο) **Δημήτριον Τσελεμικον** (χαίρω πολύ τις άηγιές σου ζητείς, θά τις βρής στον Όδηγό που τυπώνεται τώρα) **Βρασιδαν Δρόσου** (ναί, είδες τί όμορφο που είναι τό «Πρωτοτροφεό του Τοτο»; Και που να είδες παρακάτω!) **Γ. Κοινίδην** (άμα έκδοθή, θά είδες τό αντίτιμο!) **Ποσειδέον Χαμόγελον** (ναί, αυτός ο Έδιος!) **Κιήνη Καπρίνη** (έλαβα, εδωριστώ, έστειλα.) **Μαγερέον Βασιλόπουλον** (ναί, και στείλε φωτογραφία!) **Γαλάτειαν** (ο Ζ. ναί, ο Η. όχι!) **Μινερβίναν** (και όσνα ας παραπερίω στον Όδηγό του Συνδρομητού» που θά έκδοθή προσεχώς!) **Μεγαλοσχολίην** (οί 10 δρ. διετέθησαν για τή μία Άγγελία για να δημοσιευθή ή ή άλλη πρέπει να στείλεις άκόμη 12 δρ.) **Γ'όμνην, Δούλην Δωδεκαήνησον, Περισπασμόν, Νερελώδη Ψυχήν, Αμίμητον Γελοτωσιόν, Εδωγγελίαν Τιμοθέου, Χρυσήν Καριατιλή, Α. Κατούλαν κτλ. κτλ. Σαμώτισσαν, Αλανάκι, Χρυσήν Ακίδα, Ανοξιδάτιχην Βροχόσαν, Περιοπαράν, Έλληνόπαιδα, Κορομαμπάν** (έστειλα). **Είς όσας επιστολάς έλαβα μετά την 20' Ιανουαρίου, θάπαντήσω στο έρχόμενο.**

ΔΗΛΩΣΙΣ

Όσοι δέν επέστρεψαν τα από 1ης Δεκεμβρίου φυλλάδια, τα όποια τοίς έστάλησαν χωρίς ν' ανανεώσουν την συνδρομήν των, θεωροδνται τώρα συνδρομηταί. Πρέπει λοιπόν ή να τήν ανανεώσουν, ή να στείλουν τό αντίτιμον τών φυλλαδίων, τα όποια θά έχουν λάβει, μέχρι της ημέρας που θά δηλώσουν ότι θέλουν να διαγραφούν.

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΙΣ

ΣΥΝΕΧΕΙΑ 242ου Διαγωνισμού. Τού φυλλάδιου τούτου οι λύσεις είναι δεκταί μέχρι της 26 Μαρτίου.

106. Αεζίγριφος

Με καλή θεά ένώνου Κτηνικήν άντινομηία, Και άρχαία φανερώνια. Πόλη στή Μακεδονία. **Μηλο Φιρίνι**

107. Συλλαβόγριφος

Αυό νότες στή σειρά. Και λέξη γαλλική. Πού τή γνωρίζουν όλοι, Μά; κάνουν μη χαρά, Μεγάλη, ξακουστή Στήν Ίταλία πόλη. **Μηλε Μαζούρικα**

108. Στοιχειόγριφος

Τό μικρό τό γαϊδουράκι, Πούνα ίσως κι' αλογάκι, Τό λαμό του μόνο αλλάζει Κι' εθύς ένα καπελλάκι. Χειμωνιάτικο ή ψιθάκι, Τό κεφάλι σου σκεπάζει. **Κων. Η. Ξένος**

109. Αίνιγμα

Τό θηλυκό μου, άμα φανή, Γλυκοφαιζει. Τό ουδέτερο τροφή κοινή. Μα που άξίζει. **Βαρωνέσσα**

110. Πυραμίδ

+ + + + +
* * * * *
* * * * *
* * * * *

Οί σταυροί καθέτως πτηνών. Οριζοντίως έκ τών άνω : φωνήεν, χρονικόν επίρρημα, οδράνιον σώμα, ζώον φορητόν, άρχαίος βασιλεύς ένδυμαίον τούς άθλους του. **Ηρακλέους. Ένευρον τεδ Έλληνισμός**

111. Κρυπτογραφικόν

12845671891 = Αρχ. ποιητής
2171834 = Σαλατιζόν.
3456231 = Επιστήμη.
451734 = Όπαρα.
52679 = Απαράτητη.
61434 = Έν έρημω.
71264 = Φωτιστικόν.
89441 = Πτηνόν.
97134564 = Αρχ. θεός. Λευκός Κόρακας

112-116. Μαγικόν Γράμμα. Τή ανταλλαγή ενός γραμματός εκάστης τών κάτωθι λέξεων δι' ενός άλλου, πάντοτε του αύτου, να σχηματισθού ένευ άναγγραμاتیμοδ άλλαι τώσαι λέξεις : **λάρος, ράχι, γλυκός, ύψος, ένήμερος.** **Καρδιναίικ**

117. Ακροστιχίς

Τα δύο πρώτα γράμματα εκάστης τών ζητούμενων λέξεων άποτελούν περίφωμον ζωγράφον : 1, Γυνή της Γραφής; 2, Κήτος; 3, Προφήτης. **Νεράϊδα του Γιαλεδ**

118. Φωνηενόλιον

ε - ρο - δν - κν - τν - κλυο **Ήδω**

119. Γεῖφος

Μή, άχ! Έλλά! δ' ώ νέα ρούπι ή. **Αιματοβαμμένη Λευτεριά**

Διά τούς Γαλλομαβίς

120. Είσις

* * * * *
* * * * *
* * R * *
* * * * *

Vertical: ville de France; Horizontal: ville de Grèce; Diagonal: fleuve de France et oisean.

Άλεξανδρινό Διαπλαστούλο 121-123. Cine-Rebus

1. Ό ένας λέγει.
 2. Θέλασσα, πίστωσις.
 3. Πολεν-δέκα.
- Γαλλιστί, τρία κύρια όνόματα όμοειδή. **Κων. Χ. Γρελλίος**

ΑΥΣΕΙΣ

των Πνευμ. Δοκίμ. του φύλ. 45

662. Άσκάλαφος (α, σκάλα, φώς.) - 663. Φάραλα φάρα. - 664. Αίγες-Αίγες. - 665. Κρήτη-Αρήτη. - 666. ΑΘΗΝΑΙ 667-671. Διά τού Ι Η: Αποτής, κλη Ι Α: τής, περητής, κρη Ι Ρ νη, θήρη. - 672. Ν Ι Ευπάδα (ΣΥ-Α Γ Γ Α Ι Α Π Ν Α, ΔΑΦνη...). - 673. ΠΗΘΟΣ (Ίλιον, ΊβΠον, ΚήΠος, όνΟμα, ΘάΣος.) - 674. Άρχή τό ή μου του παντός. - 675. Η άποκρίαία είναι μοσητή. (η υπό κρ' εις ια, ή, ναί μ' ι, σύ τί.) - 676. ΡΑΝ 677. Les gros Α Ν Ε poissons man- Ν Ε F gent les petits

ΜΙΚΡΑΙ ΑΓΓΕΛΙΑΙ

Διά 1 Έως 10 τό πολύ λέξεις με άπλά στοιχεία άρ. 6 τό ελάχιστον ήμίμα. Πέραν των 10 λέξεων 60 λεπτά ή λέξ. με παχά δε στοιχεία λεπτά 70 και με κεφαλαία άρ. 4

Ό χωριστός άτιχος άρ. 3. Η προσηληρημ ή είναι άπαράτητη.

Ψ ηρίστα όλοι με φανταστώ τόν : **ΑΜΙΝΗΙΟ ΓΕΛΩΤΟΠΟΙΩ** Είναι ή φρασιότερη και κραικότερη μέσο του διαπλαστούσιου.

Α ανταλλάσσον τετραδία με τόν Κολοκυθόσορον και Νάρισσον. Δίσις Έδωγ. Λογούνην (διά Μ. Α.) Χαλέπα, Χανία. **Μέγας Άλεξανδρος**

ΙΦΟΜΑΚΕ για τή γιορτή σου εύχομαι χρόνια πολλά, κι' ό τι καλύτερον ποθεϊς με τό ήμισμα του χρόνου να τ' ζωκήσης. **ΠΡΙΚΚΙΠΕΤΑ ΤΗΣ ΟΜΗΑΝΣ**

Πρωτομαϊνοντας στον Διαπλαστούσιο, χαιρετώ όλους ες. Ζητώ άλλη αγραφία. Δίσις: Έμμ. Χιωτίδη, π. ρ. Μυτιλήνην. **Λευκή**

Ασσυρα, συγγώνην για τή άγοραρία. Κάρτες εδωριστώ. Άδωναν. **Γλυκορήλητη**

Ελω παρτα διαπλαστούλα ποδηλατιστάς για έκδρομές τώρα τό χειμώνα με τά χιόνια. **ΣΠΟΥΡΙΣΜΑΝ** (π. ρ. Αθήνα).

ΜΑΓΕΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ Τό όλοο ψυχοπαθών της Α. Υ. στεγάζει τούς ένκαυ υπερβολικής Ήξινάδας... τρελλούς (Μοσχάθην, Πεταχτούλαν, Ξυποπούλι, άβλήτριαν... Όλυμπίους Θεούς...) Συνέχεια έπεται.

Γιορτή Έπιφάνιας, για τή γιορτή όλο σου χίλις εύχές, **Γαλάτεια**

Α ανταλλάσσον τετραδία με τόν Κολοκυθόσορον και Νάρισσον. Δίσις Έδωγ. Λογούνην (διά Μ. Α.) Χαλέπα, Χανία. **Μέγας Άλεξανδρος**

Α ανταλλάσσον τετραδία με τόν Κολοκυθόσορον και Νάρισσον. Δίσις Έδωγ. Λογούνην (διά Μ. Α.) Χαλέπα, Χανία. **Μέγας Άλεξανδρος**

Α ανταλλάσσον τετραδία με τόν Κολοκυθόσορον και Νάρισσον. Δίσις Έδωγ. Λογούνην (διά Μ. Α.) Χαλέπα, Χανία. **Μέγας Άλεξανδρος**

Α ανταλλάσσον τετραδία με τόν Κολοκυθόσορον και Νάρισσον. Δίσις Έδωγ. Λογούνην (διά Μ. Α.) Χαλέπα, Χανία. **Μέγας Άλεξανδρος**

Α ανταλλάσσον τετραδία με τόν Κολοκυθόσορον και Νάρισσον. Δίσις Έδωγ. Λογούνην (διά Μ. Α.) Χαλέπα, Χανία. **Μέγας Άλεξανδρος**

Α ανταλλάσσον τετραδία με τόν Κολοκυθόσορον και Νάρισσον. Δίσις Έδωγ. Λογούνην (διά Μ. Α.) Χαλέπα, Χανία. **Μέγας Άλεξανδρος**

Α ανταλλάσσον τετραδία με τόν Κολοκυθόσορον και Νάρισσον. Δίσις Έδωγ. Λογούνην (διά Μ. Α.) Χαλέπα, Χανία. **Μέγας Άλεξανδρος**

Α ανταλλάσσον τετραδία με τόν Κολοκυθόσορον και Νάρισσον. Δίσις Έδωγ. Λογούνην (διά Μ. Α.) Χαλέπα, Χανία. **Μέγας Άλεξανδρος**

Α ανταλλάσσον τετραδία με τόν Κολοκυθόσορον και Νάρισσον. Δίσις Έδωγ. Λογούνην (διά Μ. Α.) Χαλέπα, Χανία. **Μέγας Άλεξανδρος**

Α ανταλλάσσον τετραδία με τόν Κολοκυθόσορον και Νάρισσον. Δίσις Έδωγ. Λογούνην (διά Μ. Α.) Χαλέπα, Χανία. **Μέγας Άλεξανδρος**

Α ανταλλάσσον τετραδία με τόν Κολοκυθόσορον και Νάρισσον. Δίσις Έδωγ. Λογούνην (διά Μ. Α.) Χαλέπα, Χανία. **Μέγας Άλεξανδρος**

Α ανταλλάσσον τετραδία με τόν Κολοκυθόσορον και Νάρισσον. Δίσις Έδωγ. Λογούνην (διά Μ. Α.) Χαλέπα, Χανία. **Μέγας Άλεξανδρος**

Α ανταλλάσσον τετραδία με τόν Κολοκυθόσορον και Νάρισσον. Δίσις Έδωγ. Λογούνην (διά Μ. Α.) Χαλέπα, Χανία. **Μέγας Άλεξανδρος**

Α ανταλλάσσον τετραδία με τόν Κολοκυθόσορον και Νάρισσον. Δίσις Έδωγ. Λογούνην (διά Μ. Α.) Χαλέπα, Χανία. **Μέγας Άλεξανδρος**

Α ανταλλάσσον τετραδία με τόν Κολοκυθόσορον και Νάρισσον. Δίσις Έδωγ. Λογούνην (διά Μ. Α.) Χαλέπα, Χανία. **Μέγας Άλεξανδρος**

Α ανταλλάσσον τετραδία με τόν Κολοκυθόσορον και Νάρισσον. Δίσις Έδωγ. Λογούνην (διά Μ. Α.) Χαλέπα, Χανία. **Μέγας Άλεξανδρος**

Α ανταλλάσσον τετραδία με τόν Κολοκυθόσορον και Νάρισσον. Δίσις Έδωγ. Λογούνην (διά Μ. Α.) Χαλέπα, Χανία. **Μέγας Άλεξανδρος**

Α ανταλλάσσον τετραδία με τόν Κολοκυθόσορον και Νάρισσον. Δίσις Έδωγ. Λογούνην (διά Μ. Α.) Χαλέπα, Χανία. **Μέγας Άλεξανδρος**

Α ανταλλάσσον τετραδία με τόν Κολοκυθόσορον και Νάρισσον. Δίσις Έδωγ. Λογούνην (διά Μ. Α.) Χαλέπα, Χανία. **Μέγας Άλεξανδρος**

Α ανταλλάσσον τετραδία με τόν Κολοκυθόσορον και Νάρισσον. Δίσις Έδωγ. Λογούνην (διά Μ. Α.) Χαλέπα, Χανία. **Μέγας Άλεξανδρος**

Α ανταλλάσσον τετραδία με τόν Κολοκυθόσορον και Νάρισσον. Δίσις Έδωγ. Λογούνην (διά Μ. Α.) Χαλέπα, Χανία. **Μέγας Άλεξανδρος**

Α ανταλλάσσον τετραδία με τόν Κολοκυθόσορον και Νάρισσον. Δίσις Έδωγ. Λογούνην (διά Μ. Α.) Χαλέπα, Χανία. **Μέγας Άλεξανδρος**

Α ανταλλάσσον τετραδία με τόν Κολοκυθόσορον και Νάρισσον. Δίσις Έδωγ. Λογούνην (διά Μ. Α.) Χαλέπα, Χανία. **Μέγας Άλεξανδρος**

Α ανταλλάσσον τετραδία με τόν Κολοκυθόσορον και Νάρισσον. Δίσις Έδωγ. Λογούνην (διά Μ. Α.) Χαλέπα, Χανία. **Μέγας Άλεξανδρος**

Α ανταλλάσσον τετραδία με τόν Κολοκυθόσορον και Νάρισσον. Δίσις Έδωγ. Λογούνην (διά Μ. Α.) Χαλέπα, Χανία. **Μέγας Άλεξανδρος**

Α ανταλλάσσον τετραδία με τόν Κολοκυθόσορον και Νάρισσον. Δίσις Έδωγ. Λογούνην (διά Μ. Α.) Χαλέπα, Χανία. **Μέγας Άλεξανδρος**

Α ανταλλάσσον τετραδία με τόν Κολοκυθόσορον και Νάρισσον. Δίσις Έδωγ. Λογούνην (διά Μ. Α.) Χαλέπα, Χανία. **Μέγας Άλεξανδρος**

Α ανταλλάσσον τετραδία με τόν Κολοκυθόσορον και Νάρισσον. Δίσις Έδωγ. Λογούνην (διά Μ. Α.) Χαλέπα, Χανία. **Μέγας Άλεξανδρος**

Α ανταλλάσσον τετραδία με τόν Κολοκυθόσορον και Νάρισσον. Δίσις Έδωγ. Λογούνην (διά Μ. Α.) Χαλέπα, Χανία. **Μέγας Άλεξανδρος**